

33
05.12.2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

Чайківська Тетяна Олександрівна
(студентка групи ЗПВ-22-1М)

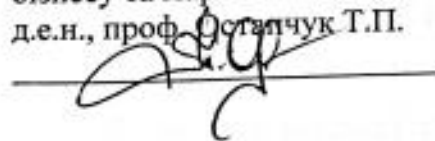

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Управління формуванням фінансових результатів
підприємства

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»)

Допущено до захисту
протокол № 8
від 29.11.2023
зав. кафедри менеджменту
бізнесу та маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

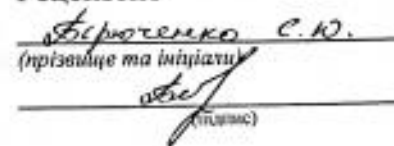
Керівник роботи:
к.е.н., доц. Світличин І.І.
(наукове звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент

Гирюченко С.Ю.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Житомир, 2023

Анотація

Чайківська Т.О Управління формуванням фінансових результатів ПрАТ «Ліктрави».— Рукопис.

Магістерська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2023.

У магістерській кваліфікаційній роботі розглянуто особливості управління формуванням фінансових результатів та шляхи підвищення ефективності управління цими ресурсами.

Ключові слова: фінансовий результат, формування фінансових результатів, управління формуванням фінансових результатів підприємства.

Annotation

Chaikivska T.O Management of the formation of financial results of PJSC "Liktravy". - Manuscript.

The master's qualification work is presented for obtaining the degree of higher education "master", field of knowledge 07 "Management and administration" specialty 076 "Entrepreneurship, trade and exchange activity". - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2023.

In the master's qualification work, the peculiarities of managing the formation of financial results and ways of increasing the efficiency of managing these resources are considered.

Keywords: financial results, formation of financial results, management of financial results formation at the enterprise.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1	7
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Економічна сутність фінансових результатів підприємства та їх класифікація.....	7
1.2. Механізм управління формування фінансових результатів підприємства..	14
1.3. Методика оцінки ефективності формування фінансових результатів підприємства.....	23
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення формування фінансових результатів	28
Висновки за розділом 1	33
РОЗДІЛ 2	35
АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ЛІКТРАВИ».....	35
2.1. Аналіз тенденцій розвитку ринку фітопрепаратів в Україні.....	35
2.2. Діагностика фінансового стану ПрАТ «Ліктрави».....	40
2.3. Оцінка системи управління формування фінансових результатів підприємства.....	46
Висновки до розділу 2	52
РОЗДІЛ 3	54
НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «ЛІКТРАВИ»	54
3.1. Обґрунтування заходів щодо підвищення ефективності формування фінансових результатів підприємства.....	54
3.2. Резерви підвищення ефективності управління формування фінансовим результатом підприємства.....	59
3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів.....	62
Висновки до розділу 3	67
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

Актуальність теми. Фінансові результати грають ключову роль у визначенні успішності підприємства та визначають його стійкість, рентабельність та конкурентоспроможність на ринку. Аналіз фінансових показників підприємства допомагає оцінити його поточний стан, виявити проблемні аспекти та визначити можливості для подальшого вдосконалення.

Розвиток глобальних процесів та активний вихід підприємств на світові ринки вимагають об'єктивного аналізу їхньої економічної діяльності. Фінансовий результат виступає основним показником для оцінки конкурентоспроможності підприємства на ринку, його привабливості для інвесторів, платоспроможності та потенціалу зростання. Інформація, яку ми отримуємо звітністю про фінансові результати, є основним джерелом для розуміння факторів, що впливають на фінансові показники, тому оцінка цих результатів та підтвердження достовірності інформації залишається важливим завданням.

Фінансовий результат, який підприємство отримує, стає ключовим показником, що відображає ефективність його діяльності та його потенціал у створенні прибутку та зростанні. Він не лише рефлектує минулі досягнення компанії, але й впливає на грошові потоки в майбутніх періодах. Оцінка та управління фінансовими результатами підприємства залежать від специфіки того, як саме ці результати формуються.

Для вирішення цієї проблеми необхідно застосовувати науково обґрунтований, системний та комплексний підхід, що сприятиме удосконаленню системи управління фінансовими результатами підприємства та використанню відповідного інструментарію управління.

Мета кваліфікаційної роботи спрямована на удосконалення теоретичних та практичних аспектів управління фінансово-економічними результатами підприємств у сучасному середовищі.

Для досягнення **основної мети** кваліфікаційної роботи було встановлено кілька завдань, що охоплюють теоретичні, методологічні, організаційні та

практичні аспекти:

- розкрити економічну сутність фінансових результатів та їх класифікацію;
- дослідити фінансово-економічний стан та його роль у ефективності діяльності підприємства;
- визначити методику оцінки ефективності формування фінансово-економічних результатів підприємств;
- вивчити теоретичні методи діагностики фінансово-економічних результатів підприємства;
- проаналізувати ринок фітопрепаратів в Україні;
- проаналізувати фінансово-економічний стан підприємства;
- оцінити систему управління формування фінансових результатів підприємства;
- обґрунтувати заходи щодо підвищення ефективності формування фінансових результатів;
- оцінити ефективність запропонованих заходів.

Об’єктом дослідження виступає процес фінансово-економічних результатів діяльності ПрАТ «Ліктрави».

Предметом дослідження виступають теоретичні, методологічні та науково-практичні аспекти, що спрямовані на поліпшення управління фінансовими результатами у діяльності підприємства.

Для досягнення поставленої мети у кваліфікаційній роботі було використано різноманітні наукові методи, такі як узагальнення, аналіз, синтез, системний підхід, графічні засоби, абстрактно-логічний аналіз та інші.

Інформаційна база дослідження включає різноманітну інформаційну базу, що включала наукові розробки вітчизняних та зарубіжних дослідників стосовно оцінки та управління фінансовими результатами підприємств. Також використовувалися нормативно-правові акти, фінансова звітність ПрАТ «Ліктрави» за період з 2020 по 2022 роки, а також різні джерела з Інтернету. Дані, що використовувалися та оброблялися, надходили від автора дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягала в удосконаленні

теоретичних та методичних підходів для аналізу фінансово-економічних показників підприємства. Важливими досягненнями є розробка нових методів для діагностики фінансових результатів та визначення факторів, що спричиняють системні зміни під час аналізу фінансово-економічних результатів підприємства.

Практичне значення отримане в кваліфікаційній роботі теоретичні концепції та практичні поради мають надзвичайне практичне застосування й можуть служити основою для вдосконалення управління фінансовими показниками підприємства.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано під час участі в наступних наукових конференціях: Всеукраїнська науково-практична on-line конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвячена Дню науки.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність фінансових результатів підприємства та їх класифікація

Ефективність управлінських рішень залежить від доступності достовірної інформації про фінансовий стан підприємства, зокрема його позитивного фінансового результату. Фінансовий результат має велике значення, оскільки він дозволяє компанії розвиватися, привертати фінансові ресурси, виплачувати дивіденди, а також є ключовим для податкових зобов'язань перед державою та вирішальним для власників і інвесторів, які очікують частину прибутку. У сучасному світовому економічному контексті, де ринок пропонує нові можливості та виклики, фінансові результати – це важливий показник успішності, будь то здобутий прибуток чи зазнаний збиток.

Фінансові результати мають важливе значення при оцінці функціонування підприємства, оскільки вони є основним джерелом додаткових коштів, що впливають на оборот, дозволяючи розширити виробничі та комерційні процеси без необхідності у залученні банківських кредитів, що сприяє вищій ефективності господарської діяльності. Аналіз розвитку концепції «фінансові результати» підтверджує неоднозначність у тлумаченні цієї категорії як з погляду економіки, так і з точки зору фінансового управління (табл. 1.1).

Фінансовий результат, за визначенням Вороніної О.О., є комплексною оцінкою фінансово-господарської діяльності підприємства. Він представляє собою якісну характеристику, що відображає розвиток підприємства (на основі отриманого доходу), вплив зовнішніх факторів на його фінансово-господарську діяльність (структура та обсяги витрат) і кількісно узагальнюється через показники прибутків (збитків), змін власного капіталу та його складових частин.

Таблиця 1.1

Трактування сутності категорії «фінансові результати» українських науковців

№ з/п	Автор	Інтерпретація терміну «фінансові результати»
1.	Есманова Л.І.	Фінансовий результат підприємства (з економічної точки зору) – різниця між тим, що одержало підприємство за виконану господарську операцію, або декілька операцій і тим, що фактично витратило на них у процесі виробничо-господарської діяльності з метою забезпечення економічної вигоди, а також використання цієї позитивної різниці протягом операційного циклу та в разі виникнення надзвичайних подій [1].
2.	Семерунь Л.В.	Фінансові результати діяльності підприємства – система взаємопов'язаних фінансових показників, що визначаються поетапно як різниця між доходами і витратами, які узагальнюють підсумки різних напрямів діяльності та характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства [2].
3.	Скалюк Р.В.	Фінансовий результат господарської діяльності підприємства – підсумковий показник ефективності господарської діяльності, що відображає загальну величину економічних вигод отриманих (втрачених) підприємством, можливість забезпечення прибутковості та економічного розвитку підприємства [3].
4.	Білик Т.О.	Фінансові результати підприємства – прибуток або збиток суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між сукупними доходами та витратами підприємства і за позитивного його результату представляє додаткову вартість, виступає одним із джерел фінансування подальшого розвитку та поточної діяльності підприємства, основним критерієм оцінки її ефективності [4].

Джерело: згруповано за інформацією [1-4]

Трактування поняття «фінансовий результат» відображає сучасні умови і вважається найбільш відповідною сучасним реаліям.

1) таке інтерпретація об'єднує різноманітні визначення фінансового результату, охоплюючи його з погляду економіки та окремих аспектів бухгалтерського обліку;

2) автор врахував зміни у складових формування фінансового результату, таких як доходи та витрати, і поєднав їх із структурними елементами доходів, витрат і власного капіталу, що охоплює всі види діяльності підприємства – операційну, фінансову та інвестиційну;

3) дослідник виокремив основні компоненти, які суттєво впливають на формування фінансових результатів, такі як прибутки та витрати, які були зароблені або понесені.

Якщо розглядати сутність фінансових результатів з точки зору бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, це має свої відмінності від економічного розуміння. Фінансові результати, які відображаються у фінансовій звітності, підпорядковані нормативному регулюванню та обліковій практиці, і їх облік відбувається в рамках чинного законодавства. За останні десять років було захищено понад двадцять дисертацій у галузі бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, де фінансові результати стали об'єктом дослідження. Вчені, які проводили ці дослідження, зосереджувалися на уточненні понять і класифікації фінансових результатів, враховуючи як потреби бухгалтерського обліку, так і управління. Їхні висновки та дослідження внесли значний вклад у розвиток бухгалтерського обліку та фінансової аналітики.

Щоб уникнути різноманітних тлумачень терміну «фінансові результати» у сферах економіки, фінансів та обліку, Шипіна С.Б. вносить пропозицію враховувати вплив економічних, податкових та управлінських підходів на облікове відображення економічних операцій.

Відповідно до автора, фінансові результати представляють «результат господарської діяльності, який визначається як різниця між доходами та витратами підприємства за визначений період враховуючи суму податків, узагальнена у показниках прибутку чи збитку».

З погляду дослідника, наведене визначення має наступні цілі:

- 1) поліпшення нормативного регулювання бухгалтерського обліку за допомогою уточнення понять;
- 2) підвищення рівня інформаційності для системи управління підприємством через забезпечення однозначного розуміння цих термінів;
- 3) створення фундаменту для вдосконалення методів обліку фінансових результатів.

Ратушна О.П. розглядає фінансові результати як бухгалтерську категорію, що виникає із порівняння доходів і витрат у звітному періоді для визначення похідних показників (прибуток, збиток, нульовий результат), що відображають ефективність діяльності підприємства. Тлумачення поняття чітко описує зміст та форму

виявлення фінансових результатів, які узагальнюються для визначення продуктивності суб'єкта господарювання. В авторському визначенні фінансових результатів чітко відображено суть та природу цих результатів. Вони виступають узагальнюючою категорією, що визначає показники ефективності господарської діяльності суб'єкта.

Скрипник М.Є. пропонує своє унікальне визначення фінансових результатів, де вони тлумачаться як співвідношення між доходами та витратами або зміною власного капіталу, яка виникає внаслідок діяльності підприємства за звітний період (за винятком внесків або вилучення власниками). Це визначення, на думку автора, більш повно відображає суть результатів діяльності, їх особливості у сфері обліку, сприяє уточненню та чіткому розумінню бухгалтерської термінології для управлінських цілей підприємства.

Вивчення категорії «фінансові результати» у різних сферах показує, що розуміння цього терміну залежить від різноманітних чинників, таких як суспільно-політична ситуація, рівень наукового розвитку та встановлені норми в різні етапи історії країни. Незважаючи на ці різноманітності, єдине усвідомлення полягає в тому, що успішність підприємства залежить від отриманих доходів та понесених витрат, а їх порівняння визначає ключовий показник – прибуток, збиток або нульовий результат.

На рис. 1.1. наведено опис фінансового результату з точки зору обліково-економічних характеристик і підходів до його тлумачення, які вирізнялися під час цього аналізу.

В економіці, групування об'єктів за певними класифікаційними ознаками відіграє ключову роль. Класифікація як наукова галузь є основою будь-якої теорії, допомагає будувати загальні концепції у вивченні бізнес-процесів. Для фінансових результатів, як об'єкта обліку, важливо визначити їх види та створити послідовні класифікаційні критерії. Що вимагає створення логічних та обґрунтованих класифікаційних систем. Класифікація є методом дослідження об'єкту, де більше ознак означає глибше вивчення, що сприяє більш ефективному управлінню.

Додаткова вартість,
створена у процесі
здійснення фінансово-
господарської
діяльності

Прибуток (або збиток, або нульовий результат) як
форма вираження результатів діяльності

Рис. 1.1. Якісні характеристики фінансових результатів та сучасні підходи до трактування їх сутності

Джерело: побудовано за інформацією [6; 9]

Відсутність загальноприйнятого підходу до класифікації фінансових результатів негативно впливає на точність, зрозумілість та аналітичність бухгалтерської інформації.

Останні дослідження пропонують два різних підходи до визначення критеріїв класифікації результатів діяльності, які, якщо їх комбінувати, можуть утворити ефективну класифікаційну модель, придатну для використання в бухгалтерській практиці підприємств.

Шипіна С.Б. [6] у своїй класифікаційній матриці групує результати за типами господарських операцій (формування та визнання, використання, розподіл), деталізуючи критерії класифікації (табл. 1.2).

У свою чергу, Гавриленко О.Є. [9] пропонує нові ознаки класифікації, спрямовані на задоволення потреб користувачів у доступі та зрозумінні інформації (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Критерії класифікації фінансових результатів в контексті наукових досліджень

Автор	Класифікаційні ознаки	Мета класифікації
Шипіна С.Б.	за видами діяльності	Підвищення точності, достовірності та оперативності отримання бухгалтерської інформації
	за характером (напрямами) використання	
	за звітним періодом формування показників	
	за показниками фінансової звітності (відповідно до методики розрахунку)	
	за елементами, які встановлюють взаємозв'язок між бухгалтерським і податковим обліком	
	класифікація рахунків	
	за розподілом прибутку в звітному періоді	
	за елементами, які регулюють розмір кінцевого фінансового результату	
	за способами розкриття додаткової інформації	
	за джерелами формування	
	за відповідністю плану	
	за значення підсумкового результату господарювання	
	за характером оподаткування прибутку	
Гавриленко О.Є.	за порядком відображення в різних формах звітності	Підвищення інформативності даних про формування фінансових результатів для управлінських цілей
	за методом формування	
	за значенням для різних груп користувачів	
	за результатом контролю	

Джерело: побудовано за інформацією [6; 9]

Такий підхід до класифікації фінансових результатів є ретельно обґрунтованим з наукової точки зору і має багато аспектів. Його практичне використання може сприяти розширенню аналітичних можливостей у обліковій інформації. Сутність класифікації повинна виходити не з того, хто її створює, а з потреб тих, для кого вона призначена. Це відкриває можливість створення методичної бази і забезпечує керівництво повною, достовірною та деталізованою інформацією.

У бухгалтерському обліку, враховуючи рахунки, існує три види фінансових результатів:

- 1) результати операційної діяльності;
- 2) фінансові результати операцій;

3) результати іншої діяльності. Якщо спостерігати за об'єктами обліку під час їх реалізації, в процесі продажу з'являються взаємопов'язані доходи та витрати.

Порівнюючи їх, утворюються фінансові результати у вигляді прибутку (збитку) від продажу конкретного активу. Для підвищення аналітичності інформації про остаточні результати, які виникають під час реалізації, пропонується класифікувати їх за об'єктами обліку, що були продані (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Класифікація фінансових результатів на етапах процесу реалізації об'єктів обліку

Класифікаційна ознака	Деталізація фінансових результатів	Мета класифікації
Фінансові результати від реалізації об'єктів обліку	результат від реалізації готової продукції	Поглиблення системи аналітичного обліку фінансових результатів, їх ідентифікація з позиції реалізації конкретних об'єктів обліку, створення передумов для задоволення управлінських потреб підприємства
	результат від реалізації товарів	
	результат від реалізації виконаних робіт	
	результат від реалізації наданих послуг	
	результат від реалізації необоротних активів та груп вибуття, які утримуються для продажу (в розрізі об'єктів: основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів)	
	результат від реалізації виробничих запасів	
	результат від купівлі-продажу іноземної валюти	
	результат від реалізації фінансових інвестицій	

Джерело: побудовано за інформацією [6; 9].

Групування фінансових результатів, що виникають при реалізації об'єктів обліку, сприятиме створенню якісної бази даних для управлінської системи підприємства, що сприяє підвищенню ефективності й конкурентоздатності. Виділення цих результатів дозволить аналізувати переваги та недоліки цього процесу реалізації.

Фінансові результати підприємства є змінним показником, що піддається впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. Зовнішні фактори включають економічну нестабільність в державі та світі, цінову політику у сфері палива та енергії, систему оподаткування, порушення договірних зобов'язань з боку контрагентів, інвестиційну та кредитну політику. Щодо внутрішніх факторів:

- 1) політика обліку підприємства в контексті визнання та оцінки доходів і витрат, що впливають на склад фінансового результату;
- 2) кількість та якість реалізованої готової продукції (товарів, робіт, послуг) як основа чистого доходу від реалізації, разом з їх витратами на виробництво;
- 3) система ціноутворення, маркетингові стратегії та якість управління на підприємстві, які впливають на фінансові результати.

В сучасній економічній теорії позитивний фінансовий результат стає головною ціллю та основним стимулом для розвитку підприємства. Адже показник, що відображає винагороду за інновації та ризик, які приймає підприємець. Фінансовий результат стає ключовим джерелом додаткових коштів для підприємства, постійно оновлюється, що забезпечує позитивну динаміку грошових потоків та сприяє постійному росту бізнесу.

Отже, підприємницька діяльність передбачає ухвалення обґрунтованих управлінських рішень щодо використання різних ресурсів. Такі рішення базуються на зовнішніх та внутрішніх факторах, доступних виборах і стратегічних цілях підприємства. Формування фінансових результатів є необхідною складовою всієї системи управління, що пов'язана з розробкою рішень для досягнення позитивного результату у вигляді прибутку. Ефективне формування цих результатів включає в себе оптимізацію витрат і збільшення доходів, сприяючи підвищенню загальної ефективності діяльності підприємства.

1.2. Механізм управління формування фінансових результатів підприємства

Сьогодні важливість фінансових результатів для підприємств набуває особливого значення. Адже це вимагає глибокого вивчення світового досвіду, пошуку напрямків удосконалення обліку, моніторингу та аналізу. Прибуток як економічний фактор відображає інтереси підприємства, держави, працівників і

власника. Він є основою економічного розвитку та важливим джерелом задоволення потреб суспільства.

Фінансові успіхи мають важливе значення, оскільки сприяють зростанню бюджету країни, підвищенню привабливості галузі для інвестицій та активізації бізнесу. Кожне підприємство, що веде господарську діяльність, має самостійно фінансувати свої витрати, розподіляти фінансові ресурси та спрямовувати їх на виробництво з метою отримання прибутку.

Ефективне управління фінансовими результатами діяльності підприємств є ключовим стратегічним завданням для будь-якого учасника бізнесу, яке вимагає впровадження комплексного та системного підходів для оптимального вирішення завдань, враховуючи всі впливові фактори як зовнішнього, так і внутрішнього середовища.

Дієвість механізму управління фінансовими результатами підприємства базується на створенні ефективної системи управління. Формування такої системи для управління фінансовими результатами підприємства ґрунтується на ретельному аналізі окремих етапів управління, з особливим акцентом на використання сегментованої стратегії.

На рис. 1.2 показана організаційна схема управління фінансовими результатами діяльності підприємства, де особлива увага приділяється використанню сегментованої стратегії.

Деякі автори розрізняють три ключові етапи управління результатами підприємства: формування, розподіл і використання [6]. На наш погляд, управління фінансовими результатами діяльності підприємства пов'язане з процесами планування, формування, розподілу та використання результатів у всіх сферах діяльності, враховуючи сегментні аспекти.

Управління процесом планування результатів підприємства, включаючи економічні, фінансові, соціальні та екологічні аспекти, базується на розробці стратегічних напрямків підприємства для досягнення необхідних результатів. Визначення планових показників ґрунтується на аналізі впливу зовнішніх і внутрішніх чинників.

Рис. 1.2. Структура управління фінансовими результатами діяльності підприємства

Джерело: побудовано за інформацією [6; 9]

Планування фінансових результатів охоплює розробку стратегій для операційної, фінансової та інвестиційної діяльності промислового підприємства. Для цього часто застосовується метод бюджетування, що дозволяє створювати та втілювати фінансові плани підприємства з урахуванням його ресурсів та потреб.

Процес планування в сфері соціальної та екологічної діяльності підприємства вимагає урахування якісних і кількісних показників: умов праці, житлових та культурно-побутових умов працівників, середньої заробітної плати та стану здоров'я працівників.

Головна мета планування соціальних результатів полягає у стимулюванні працівників до високоефективної праці та створенні сприятливих умов на підприємстві. Досягається за допомогою підвищення зацікавленості працівників у покращенні фінансових результатів підприємства шляхом використання спеціальних соціальних методів і технологій.

У процесі планування ефективних показників важливо враховувати вплив зовнішнього та внутрішнього середовища. Також потрібно систематизувати різні фактори, враховуючи їхній рівень впливу та відповідні умови на промисловому підприємстві. Управління формуванням різних результатів (фінансових, соціальних, економічних, екологічних) базується на визначенні ключових складових, які є основою для обчислення цих результатів.

Ключовим в аспекті управління формуванням результатів є обчислення показників ефективності, що базуються на розгляді доходів і витрат.

Результат фінансової діяльності підприємства сформований через різноманітні сфери його функціонування, охоплюючи прибуток від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Ключовим аспектом управління отриманням позитивного фінансового результату є побудова системи, яка враховує вплив факторів на цей результат та його формування.

Етап керування фінансовими результатами має стратегічне значення, оскільки він впливає на ефективність функціонування підприємства в цілому та його розвиток в економічному та соціальному плані.

Управління прибутком підприємства – це процес, що включає розробку та прийняття рішень, орієнтованих на оптимізацію формування, розподілу й використання прибутку для забезпечення максимального благополуччя власників підприємства як у поточному, так і у майбутньому періодах. Процес оцінки сукупних результатів діяльності промислового підприємства базується на вивченні окремих показників результативності у всіх сферах його діяльності.

Соціальні, екологічні та фінансові витрати та доходи підприємства враховуються при оцінці його ефективності, якщо можуть бути оцінені у грошовому виразі. Залежно від періоду діяльності та впливу зовнішніх та внутрішніх факторів, соціальні та екологічні результати можуть мати як позитивні, так і негативні аспекти, наприклад, забруднення довкілля або соціальний вплив рівня автоматизації та комп'ютеризації у виробництві.

Основна мета управління процесом формування фінансових результатів діяльності полягає в створенні умов, що дають можливість значно впливати на

оптимізацію витрат і максимізацію загального доходу підприємства від його операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Всі учасники господарювання зацікавлені в досягненні високих фінансових результатів діяльності, які включають фінансові і інші показники. Отримані фінансові результати вирішують різні завдання, такі як розширення сфери діяльності підприємства та впровадження інвестиційно-інноваційних та соціальних проектів. Використання наукових методів у плануванні, оцінці та аналізі прибутку є ключовим для забезпечення ефективності, стабільності та прибутковості діяльності промислового підприємства.

Процес формування фінансових результатів діяльності може варіюватись залежно від стратегічних цілей підприємства. Формування цих результатів спрямоване на швидкий розвиток відповідних показників, зокрема збільшення обсягів продажу, розширення ринкової частки, максимізацію прибутку та досягнення соціальних та екологічних позитивних впливів. Проте в сучасних умовах багато підприємств утримують свою діяльність у стабільному режимі, фокусуючись на досягненні мінімальної рентабельності та забезпеченні поточної платоспроможності.

Отже, ефективне управління доходами, витратами, податками та ризиками через раціональну систему може значно підвищити продуктивність формування результатів у діяльності промислового підприємства.

Управління розподілом результатів в діяльності підприємства розпочинається з установлення основної мети і стратегічних напрямів, за якими будуть розподілятися фінансові, соціальні та екологічні результати.

Основні напрямки розподілу результатів діяльності підприємства визначаються з урахуванням загальних потреб у доході, його розподілу та створенні цільової структури. Враховує пріоритетність використання прибутку в різних сферах діяльності підприємства, а також розрахунок оптимального обсягу резервного капіталу та засобів для його поповнення.

Процедури розподілу результатів діяльності підприємства спрямовані на досягнення основної мети управління – збільшення прибутковості та отримання

соціального вигоди, що означає ретельний розрахунок співвідношення між поточними виплатами прибутку й інвестуванням у розвиток для забезпечення зростання загального доходу у майбутньому.

Забезпечення ефективного управління фінансовими результатами діяльності підприємства вимагає врахування кількох ключових вимог:

1. Прийняття комплексних управлінських рішень, що впливають на кінцеві фінансові результати управління, потребує уважної системності. Управління фінансовими результатами вимагає аналізу взаємозв'язку рішень, які разом впливають на ефективність підприємства.

2. Інтеграція управлінських рішень у загальну систему управління підприємством є необхідною. Кожне рішення впливає на окремі аспекти діяльності та загальну результативність підприємства.

3. Динаміка управлінських рішень повинна відповідати зміні умов, у тому числі факторів, що впливають на підприємство, забезпечуючи актуальність і ефективність прийнятих рішень.

4. Розробка різноманітних управлінських рішень щодо формування, розподілу та використання результатів діяльності підприємства вимагає ретельного вивчення альтернативних проектів та вибору найбільш ефективних, враховуючи встановлені критерії політики управління підприємством.

Управління фінансовими результатами діяльності підприємства виступає, як не лише завершальний етап управління її результатами, але й база для планування майбутніх кроків. Цей процес має потенціал стати основою для прийняття стратегічних управлінських рішень, спрямованих на розвиток підприємства.

Ключовим етапом в цьому процесі є раціональне використання загального доходу відповідно до стратегії підприємства, що можна реалізувати через кілька стадій. Кроки включають в себе оцінку використання результатів діяльності у минулому на основі відповідного обліково-аналітичного забезпечення, аналіз впливу зовнішніх та внутрішніх чинників на цю ефективність, створення системи управлінських рішень для повного та оптимального використання загального доходу, а також контроль та виправлення управлінських рішень, що стосуються

цього використання, з урахуванням ефективної частини відповідної діяльності підприємства.

Для ефективного управління фінансовими результатами підприємства важливо створити відповідну організаційну та управлінську структуру. Така структура має забезпечити успішне виконання завдань та методів управління результатами підприємства. Однак для досягнення стратегічних цілей підприємства потрібно використовувати інструменти обліку та аналізу.

Необхідність створення адекватного управлінського механізму для контролю фінансових результатів на підприємстві розглядається як все більш важлива задача, яка передбачає інтеграцію цього механізму у загальну систему управління підприємством.

Механізм управління фінансовими результатами діяльності підприємства, зображений на рис. 1.3, складається з різних компонентів або систем. Кожна з цих систем працює над власними завданнями, щоб поступово спрямовувати досягнення основної мети: підвищення якісних та кількісних показників продуктивності та найбільш ефективне використання результатів у всіх аспектах підприємницької діяльності.

Основна мета управління фінансовими результатами підприємства полягає у досягненні найкращих показників у використанні ресурсів – фінансових, трудових і матеріальних – з урахуванням усіх впливаючих факторів. Така мета реалізується через систему управління фінансовими результатами підприємства, яка включає організаційну, забезпечувальну та реалізаційну підсистеми. Для обґрунтування ефективності цього механізму важливо провести аналіз роботи кожної підсистеми окремо і в контексті їх взаємодії.

Організаційна система управління підприємством базується на чіткому визначенні тих, хто відповідає за прийняття рішень та об'єкти, на які впливають ці рішення. Це охоплює загальні принципи управління, які стосуються всіх підрозділів, а також специфічні, які враховують особливості кожного конкретного відділу чи дільниці підприємства. У цій системі суб'єктами управління є керівники різних відділів та працівники, які забезпечують нормальний хід процесу управління

на підприємстві.

Рис. 1.3. Модель механізму управління фінансовими результатами діяльності підприємств

Джерело: побудовано за інформацією [6; 9]

Об'єктами управління результатами діяльності є різноманітні економічні, фінансові, соціальні та екологічні показники. Вони представляють собою область впливу для тих, хто керує процесами на підприємстві. Представлені показники служать як засоби визначення впливу управлінських рішень, так і показники, які оцінюють ефективність різних напрямків та загальну діяльність промислового підприємства.

Функціонування системи управління фінансовими результатами діяльності вимагає ефективного забезпечення, яке включає в себе різні аспекти роботи підприємства, що мають взаємозв'язок. Ресурсне забезпечення, яке охоплює різні

види ресурсів, таких як людські, інформаційні, нормативно-правові, облікові та аналітичні, грає ключову роль у забезпеченні ефективності системи управління фінансовими результатами діяльності підприємства. Така система гарантує оптимальне функціонування всіх компонентів управління фінансовими результатами, враховуючи стратегію підприємства.

Одним із основних елементів ресурсного забезпечення є людські ресурси, які є суб'єктами управління та визначають потенціал для підвищення ефективності підприємства. Фінансові, матеріальні, технологічні та інноваційні можливості підприємства є внутрішнім резервом для досягнення визначених цілей у процесі управління фінансовими результатами діяльності підприємства.

Інформаційне та нормативно-правове забезпечення в управлінні фінансовими результатами діяльності підприємства включає у себе документи, які створюють основу для правового та методичного регулювання управління цими результатами. Ефективність ухвалення управлінських рішень значно зростає завдяки своєчасній інформації, що надходить відносно показників, які відображають ці результати.

Однак, докладну увагу варто звернути на облікове та аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами діяльності, яке ґрунтується на даних бухгалтерського та статистичного обліку. Швидкість та якість цієї інформації напряду залежать від організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Процес обробки первинних даних про господарські операції, ведення облікових записів та складання фінансової звітності потребує від працівників спеціальних знань, навичок та уважності.

Достовірна бухгалтерська інформація є основою для оцінки та аналізу фінансової діяльності підприємства, включаючи її результати. Така аналітична інформація включає результати обробки прогностної, облікової і нормативної інформації за встановленими алгоритмами розрахунків, що враховують фактори впливу за допомогою математичних та логічних методів.

Останнім кроком у створенні системи управління фінансовими результатами є впровадження системи реалізації. Така система охоплює процес управління

оптимізацією витрат і максимізацією прибутку підприємства. Вона вимагає дослідження впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на результати діяльності. Усі складові цієї системи взаємодіють, використовуючи відповідні методи та стратегії, що забезпечують управління потрібним інструментарієм та призводять до досягнення стратегічних цілей підприємства.

Отже, дієвість механізму управління фінансовими результатами підприємства визначається оптимальним підбором та взаємодією його компонентів. Такі елементи, використовують різноманітні методи та інструменти, утворюють систему, що забезпечує ефективність управління економічними, фінансовими, соціальними та екологічними результатами діяльності підприємства.

1.3. Методика оцінки ефективності формування фінансових результатів підприємства

У сучасних умовах, методи аналізу та оцінки ефективності підприємств відіграють ключову роль у формуванні нових стратегій управління, що ґрунтуються на розвитку теоретичних концепцій та практичних інструментів менеджменту, що нерозривно пов'язано з розвитком цифрового маркетингу, інформаційної економіки та інформаційно-комунікаційних технологій, що визначає економічні трансформації.

Для оцінки ефективності формування фінансово-економічних результатів діяльності підприємства використовуються дані з різних сфер, таких як бухгалтерські, фінансові, та управлінські звіти. Коротко кажучи, ефективність оцінюється шляхом порівняння отриманих результатів з витратами ресурсів, витраченими для досягнення цих результатів. Такий показник не лише відображає результат, але й у якій мірі він був досягнутий. Таким чином, для оцінки використовуються відносні показники, що базуються на співвідношенні результатів та витрат у процесі діяльності компанії.

Традиційний підхід, який базується на моделі компанії «Дюпон», використовується для оцінки рентабельності капіталу. Такий підхід використовує

дві групи показників: загальні показники на першому рівні, які відображають ефективність всієї діяльності підприємства. Під час їх аналізу порівнюються результати з витратами всіх ресурсів, які є показниками на другому рівні. Ці показники на другому рівні оцінюють ефективність використання конкретних видів ресурсів підприємства.

Багатофакторний підхід, який вимагає складних обчислень та використання спеціальних індексів, рідко застосовується через великий часовий затрати та нестачу вихідних даних для розрахунків. Такий метод відступив у сучасній практиці через свою складність, а індекси, що використовуються, не стали загальноприйнятими.

Для більш простого й глибшого аналізу ефективності діяльності підприємства частіше використовують систему збалансованих показників (BSC) та ключові показники ефективності (KPI). Ця система включає різноманітні фінансові та нефінансові показники і застосовує комплексний підхід. Оцінка рентабельності в цьому випадку втрачає пріоритетність. Система показників, що застосовується за цим методом, групує більшість існуючих показників для більш детального аналізу економічної ефективності. Проте через складність застосування та обмеженість, ця система вступає в конкуренцію з традиційними методами оцінки ефективності діяльності підприємства.

Традиційний підхід, спрямований на оцінку ефективності через рентабельність, використовує дві основні групи показників для аналізу підприємств. Перша група показників на першому рівні включає: рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність продукції, рентабельність операцій, рентабельність продажів та рентабельність інвестицій.

Показники другого рівня спрямовані на більш детальний аналіз, оскільки фокусуються на окремих видах ресурсів. Для кращого розуміння ефективності підприємства важливо проводити аналіз у динаміці, оскільки абсолютні значення не завжди можна порівняти між собою. Наприклад, рентабельність основних засобів не можна порівняти з прибутковістю, отриманою від депозитів у банку, оскільки ці прибутки мають різні джерела та умови використання.

Оцінка ефективності діяльності підприємства відіграє ключову роль у його управлінні та загальній стратегії. Отримані під час оцінки результати можуть послужити важливим джерелом для подальшого розвитку компанії, спрямованого як на формування стратегічних, так і тактичних цілей [4]. Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства є комплексним показником, який узагальнює ефективність використання різних видів ресурсів, таких як трудові, виробничі, матеріальні та інші (рис. 1.4).

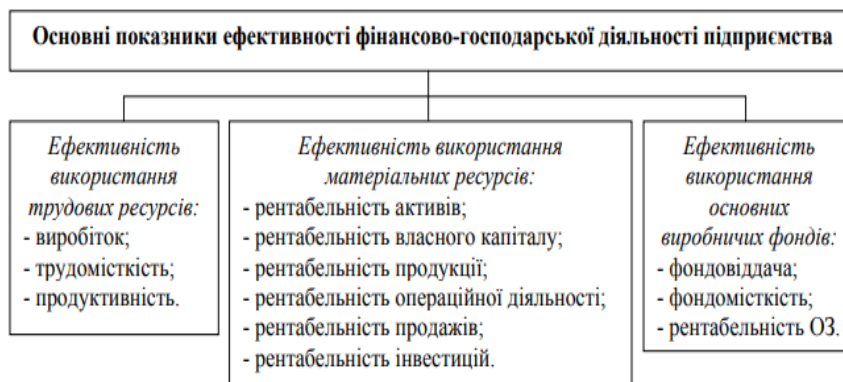

Рис. 1.4. Складові та основні показники ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства

Джерело: сформовано авторами на основі [4].

Давайте детально розглянемо кожен показник і введемо загальні формули для їх обчислення (таблиці 1.4-1.7).

Таблиця 1.4

Показники ефективності використання основних засобів підприємств

Показник	Характеристика	Формула
1	2	3
Фондовіддача	Показник відображає, скільки продукції виробляється на кожну одиницю основних виробничих засобів на підприємстві, виражаючи ефективність використання робочих ресурсів.	$ФВ = \frac{ВП}{ОЗ}$

Продовження табл. 1.4

1	2	3
Фондомісткість	Показник вказує на частку вартості основних виробничих фондів у загальній вартості валової продукції підприємства.	$Фм = \frac{ОЗ}{ВП}$
Рентабельність ОЗ	Показник відображає, наскільки ефективно підприємство використовує свої основні засоби для	$Р = \frac{п}{ОЗ}$

	досягнення своєї продуктивності та виробничої потужності.	
Коефіцієнт використання обладнання	Показник вказує на співвідношення між фактичною продуктивністю обладнання на підприємстві та його нормативним показником, що дозволяє оцінити ефективність використання цього обладнання в порівнянні зі стандартами чи нормами.	$K_{во} = \frac{ВП}{Побл}$
Коефіцієнт змінності обладнання	Показник відображає частоту змін в роботі обладнання або частоту змін його режимів функціонування.	$K_з = \frac{ВП_{ст.зм}}{n}$

де: ВП – обсяг реалізованої продукції за рік; ОЗ – середньорічна вартість основних засобів; П – прибуток, одержаний за певний період; Побл – виробнича потужність обладнання; Кст.зм – кількість відпрацьованих верстат-змін; n – кількість одиниць обладнання.

Джерело: сформовано авторами на основі [5, с. 282].

Таблиця 1.5

Показники ефективності використання трудових ресурсів підприємства

Показник	Характеристика	Формула
Продуктивність праці	Показник визначає кількість продукції, що виробляється за певний період часу або час, який витрачається на виготовлення одиниці продукції.	$ПП = \frac{ВП}{ЖП}$
Трудомісткість продукції	Показник вказує на час, необхідний для виготовлення одиниці продукції або обсягу виготовленої продукції.	$ТП = \frac{ЖП}{ВП}$
Фондоозброєність	Показник відображає, скільки вартості основних виробничих засобів припадає на одного працівника.	$Ф_{оз} = \frac{ОК}{СЧП}$
Зарплатомісткість продукції	Показник відображає співвідношення між витратами на зарплату та вартістю виробленої продукції в гривнях.	$З_м = \frac{Фоп}{ВП}$

де: ЖП – витрати живої праці (людино-години), СЧП – середньооблікова чисельність працівників, Фоп – фонд оплати праці.

Джерело: сформовано авторами на основі [6, с. 121]

Таблиця 1.6

Показники ефективності використання трудових ресурсів підприємства

Показник	Характеристика	Формула
1	2	3
Коефіцієнт оборотності ОК	Показник відображає, наскільки результативно використовуються оборотні кошти на підприємстві.	$К_{ок} = \frac{ВП}{ОК}$
Коефіцієнт завантаженості	Показник вказує на кількість оборотних коштів, яка витрачається на кожну гривню реалізованої продукції підприємства.	$К_{зав} = \frac{ОК}{ВП}$

Продовження табл. 1.6

1	2	3
Тривалість обороту	Показник визначає, скільки днів потрібно для обертання коштів підприємства в процесі його діяльності.	$Т_{об} = \frac{П}{К_{об}}$
Рентабельність оборотних коштів	Показник відображає співвідношення між прибутком підприємства та середніми оборотними фондами за певний період.	$Р_{об} = \frac{П}{ОК}$

де: ОК – середні залишки оборотних коштів; Д – кількість днів у періоді; Коб – коефіцієнт оборотності ОК.

Джерело: сформовано авторами на основі [5, с. 283].

Таблиця 1.7

Показники ефективності використання капітальних вкладень підприємства

Показник	Характеристика	Формула
Коефіцієнт ефективності капітальних вкладень	Показник відображає конкретний результат або ефективність інвестицій у вигляді їх абсолютної ефективності.	$K_{кп} = \frac{\Delta П}{КВ}$
Термін окупності капітальних вкладень	Період часу, за який прибуток, зароблений підприємством, дорівнює величині зроблених капітальних інвестицій або вкладень у підприємство.	$Ток = \frac{КВ}{\Delta П}$
Зведені витрати	Сума витрат на виробництво одиниці продукції за певною опцією (C_i), помножена на нормативний коефіцієнт ефективності (E_n) та капітальні вкладення на одиницю продукції. Обирається варіант з найменшою вартістю цих зведених витрат.	$Зв = C_i + E_n K_{кп} \rightarrow \min$

де: $\Delta П$ – щорічний приріст прибутку від здійснення капітальних вкладень; КВ – сума капітальних вкладень.

Джерело: сформовано авторами на основі [7, с. 182].

Аналіз показників фінансово-економічних показників підприємства стає важливим для визначення, як зміни в економічних та організаційних аспектах виробництва та реалізації впливають на ці показники. Цей аналіз вимагає виявлення основних факторів, що призвели до змін у рентабельності, та розробки стратегій для підвищення ефективності.

Для підвищення ефективності підприємства використовуються різні методи, такі як економічний аналіз, менеджмент, фінансовий та маркетинговий аналіз. Ці методи мають свої переваги та недоліки, і їх поєднання може покращити оцінку ефективності діяльності підприємства.

Таким чином, зазначені фактори впливають на оцінку ефективності виробничої та фінансово-господарської діяльності підприємства. На основі цього була розглянута модель оцінки ефективності виробництва компанії, яка є раціональною та результативною. Результати цього аналізу показали важливість оцінки ефективності виробничої діяльності та її вплив на загальний рівень

управління підприємством. Також були розглянуті основні підходи до оцінки ефективності господарської діяльності сучасних підприємств. Дослідження виділило ключові елементи та показники для оцінки рівня ефективності виробничої та фінансової діяльності підприємства. Також розглядалась можливість використання «Збалансованої системи показників» для вимірювання комплексної методології оцінки ефективності компанії та її повнофункціонального інструментарію управління.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення формування фінансових результатів

Бухгалтерський облік операцій з власним капіталом в Україні проводиться відповідно до законодавства, зокрема Закону «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». Зазначений закон визначає правила та умови ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Податковий облік операцій з власним капіталом регулюється Податковим кодексом України. Такий кодекс визначає норми та умови оподаткування, які враховуються при оподаткуванні операцій з власним капіталом.

Формування облікової політики підприємства визначається на рівні законодавства, зокрема Законом про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, рядом листів Міністерства фінансів України та міжнародними стандартами, такими як МСФЗ (IAS) 8 «Облікова політика, зміни в облікових оцінках та помилки».

План рахунків бухгалтерського обліку, прийнятий Міністерством фінансів України, визначає структуру рахунків для реєстрації та групування фінансово-господарських фактів. Цей план використовується для контролювання первинних документів, ведення реєстрів обліку, у тому числі для обліку власного капіталу.

Згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку, клас 4, що стосується «Власного капіталу та забезпечення зобов'язань», містить рахунки, які

відображають рух складових частин власного капіталу та інших форм капіталу, які обліковуються в цьому класі. Такі рахунки утворюють основу для формування Звіту про власний капітал підприємства. Кожен з цих рахунків призначений для обліку конкретного виду власного капіталу, відображаючи відповідну інформацію, що міститься в їх найменуваннях.

Основні операції, пов'язані з формуванням та зміною власного капіталу підприємств, відображаються відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291. Бухгалтерський облік надзвичайно важливий і включає ряд етапів: отримання первинних документів, виконання арифметичних операцій, перевірка розрахунків, зіставлення даних тощо. Саме на етапі первинного обліку збирається інформація про господарські операції та явища, яка реєструється у первинних облікових документах. Це сприяє покращенню контролю та управління діяльністю підприємства.

Первинні документи, що стосуються обліку власного капіталу, повинні відповідати загальним вимогам документування на підприємстві та Положенню про документальне забезпечення обліку, затвердженому Міністерством фінансів України. Методичні рекомендації щодо реєстрів бухгалтерського обліку, схвалені Мінфіном, спрямовані на систематизацію інформації методом подвійного запису про активи, капітал, зобов'язання та фінансово-господарську діяльність підприємств і організацій.

Методичні рекомендації регламентують накопичення аналітичних даних про структуру та рух активів, капіталу, зобов'язань, доходів, витрат та фінансових результатів у спеціальних формах журналів, відомостей, Головної книги, таблиць аналітичних даних, аркушів-розшифровок, реєстру депонованої зарплати та Бухгалтерської довідки.

Журнал 7 слугує для реєстрації подій, пов'язаних із змінами у власному капіталі підприємства, включаючи нарахування, одержання та витрати з області забезпечень, майбутніх витрат та платежів, а також коштів, призначених для конкретних цілей. Операції з рахунків 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48 і 49 відображаються у цьому журналі. Аналітичні записи, зокрема відомість для

рахунку 42 «Додатковий капітал» (7.1), відомість для рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» (7.2) та відомість для рахунку 47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів" (7.3), сприяють накопиченню аналітичних даних про додатковий капітал, використання прибутку та забезпечення майбутніх витрат та платежів протягом поточного року.

Після підписання головним бухгалтером або особою, відповідальною за бухгалтерський облік, у журналах роблять підсумкові записи, які потім передають до Головної книги по кожному рахунку окремо. Сума підсумків журналу по горизонталі (сума рядків) дорівнює сумі підсумків цього журналу по вертикалі (сума колонок). Реєстри обліку, які включають журнали, відомості, аналітичні таблиці та інші документи, заповнюються в гривнях і копійках, а якщо облік ведеться у іноземній валюті, відповідні реєстри заповнюються у валютних одиницях цієї валюти. Відомості аналітичних даних, як правило, заповнюються після складання журналу.

Перед складанням щорічної фінансової звітності юридичні особи, включаючи представництва нерезидентів, повинні провести повний огляд активів і зобов'язань. Ця інвентаризація обов'язкова для всіх організацій, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності. Основна мета інвентаризації полягає в перевірці достовірності та точності даних, які використовуються у фінансовому обліку та звітності. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, затверджене Міністерством фінансів України, визначає процедури та вимоги до проведення цього процесу. Під час інвентаризації здійснюється перевірка наявності, стану та відповідності критеріям визнання та оцінки активів, власного капіталу і зобов'язань підприємства, що документально підтверджується.

Бухгалтерський облік, що ведеться у поточному режимі, містить докладну інформацію про всі аспекти діяльності підприємства. Для систематизації цієї інформації та отримання загальної карти результатів діяльності, дані з поточного обліку зводяться в певні показники. Це процес складання фінансової звітності, яка є останнім етапом бухгалтерського обліку. Фінансова звітність відображає фінансовий стан та результати діяльності підприємства. Одним із її завдань є

надання інформації про власний капітал підприємства, що є корисним для власників та різних зацікавлених сторін при прийнятті рішень щодо використання цього капіталу та його розвитку. Дані про власний капітал включаються в окремий розділ Балансу (Звіту про фінансовий стан) (форма № 1) згідно з вимогами щодо повного розкриття інформації. Цей розділ, під назвою «Власний капітал», уточнює всі складові власного капіталу в пасиві балансу. Крім того, відомості про структуру та зміни в власному капіталі за рік також узагальнюються в Звіті про власний капітал (форма № 4).

Національне положення бухгалтерського обліку №1 визначає мету, структуру та основні принципи підготовки фінансової звітності, ставлячи перед собою завдання забезпечення користувачів достовірною і повною інформацією про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки підприємства. У свою чергу, Національне положення бухгалтерського обліку №25 "Спрощена фінансова звітність" встановлює зміст та форму фінансової звітності для малих та мікропідприємств, включаючи Баланс та Звіт про фінансові результати, а також визначає порядок їх заповнення.

Національне положення профілюється для різних типів організацій та підприємств, зокрема мікро та малих підприємств, непідприємницьких утворень, та представництв іноземних суб'єктів бізнесу, які ведуть облік у спрощеному порядку відповідно до податкових вимог. Ці стандарти не застосовуються до підприємств, що складають фінансові звіти за міжнародними стандартами фінансової звітності. Для малого підприємства ці норми стосуються малих фірм, які визнані відповідно до законодавства про бухгалтерський облік та фінансову звітність, за винятком тих, що мають дозвіл на спрощений облік доходів та витрат за податковими правилами. У свою чергу, мікропідприємства, а також певні юридичні особи та утворення, що ведуть облік доходів та витрат у спрощеному форматі відповідно до податкового законодавства, також застосовують ці норми.

У директивах щодо заповнення форм фінансової звітності, офіційно схвалених Міністерством Фінансів України у березні 2013 року під номером 433, розглядаються методи відображення деталей за певними пунктами балансу, звіту

про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів та звіту про власний капітал. Ці рекомендації можуть бути використані різними підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами будь-якої форми власності, за винятком банків, бюджетних установ і компаній, які вже мають обов'язок застосовувати міжнародні стандарти фінансової звітності.

У підрозділі I «Загальні положення» Методичних рекомендацій № 433 уточнюється, що при складанні фінансових звітів підприємства вони можуть визначати перелік категорій, за якими подається інформація. Вони можуть не включати категорії, які передбачені у формах фінансової звітності встановленими національними стандартами, якщо немає відповідної інформації для розкриття (за винятком випадків, коли ця інформація була включена у попередньому звітному періоді). Також вони можуть додавати до фінансових звітів нові категорії відповідно до вимог Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», якщо ці категорії відповідають певним критеріям: вони мають суттєве значення, інформацію можна надійно оцінити.

Проаналізовано та узагальнено основні правові акти загального та спеціального спрямування, які надають бухгалтерам можливість відображати операції з формування та зміни статутного, додаткового, резервного, вилученого капіталу та інших його компонентів. Останні зміни в законодавстві стали важливим кроком у розвитку бухгалтерського обліку в Україні. Перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку потребує адекватного відображення власного капіталу в обліку та звітності, щоб забезпечити зрозумілість та корисність для користувачів та гармонізувати діючі національні стандарти з міжнародними.

Висновки за розділом 1

На основі проведеного можемо узагальнити:

1) значення фінансового результату є важливим індикатором зростання власного капіталу, що забезпечує платоспроможність, фінансову незалежність, ділову репутацію та зростання вартості підприємства на ринку.

Відсутність єдиних підходів до визначення сутності фінансових результатів та розуміння даного поняття як прибуток (збиток) свідчить про необхідність закріплення такого поняття як «фінансові результати» та неототожненні його з прибутком (збитком) на законодавчому рівні, а також уніфікації підходів до трактування у національних стандартах бухгалтерського обліку і податковому законодавстві.

2) Більшість авторів у питанні аналітичної оцінки фінансових результатів підприємства здійснюють за такими напрямками, як: оцінка рівня, динаміки та структури фінансових результатів і показників, що їх формують, тобто доходів і витрат; аналіз фінансового результату від операційної діяльності; визначення впливу основних факторів на формування фінансового результату підприємства та аналіз показників рентабельності.

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розроблення планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств і має включати:

горизонтальний (часовий) аналіз - порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом;

вертикальний (структурний) аналіз - визначення структури фінансових показників з оцінкою впливу різних чинників на кінцевий результат;

трендовий аналіз - порівняння кожної позиції звітності з низкою попередніх періодів і визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки показників, що є основним фактором, який впливає на результат.

Під час проведення аналізу фінансових результатів доцільно використовувати величину чистого грошового потоку для розрахунку показників

рентабельності, оскільки величина чистого прибутку, зазначена у звітності, не відображає реальної суми коштів, якими може розпоряджатися підприємство, через визнання доходів і витрат незалежно від того, чи отримано, чи сплачено відповідні грошові суми.

Найменш використовуваними прийомами у фінансовому аналізі є економіко-математичні та функціонально-вартісні. Крім традиційних математично-статистичних методів дослідження фінансових результатів, науковці виокремлюють економічні методи, методи економічної кібернетики та оптимального програмування, методи дослідження операцій і теорії прийняття рішень. Для глибокої оцінки фінансових результатів і точного обґрунтування рекомендацій для поліпшення роботи підприємства також використовують CVP-аналіз і концепцію фінансового важеля.

3) Головною проблемою сучасних вітчизняних підприємств є неправильне відношення до інформації, як відповідних знань, що використовуються людьми за відповідними правилами і у відповідності до певних процедур із урахуванням відношення людей до цих знань. Тобто існує дві протилежні точки зору.

Управлінці або повністю ігнорують облікову інформацію, покладаючись лише на власну інтуїцію, комерційні звички або завалюють себе і підлеглих купою складних схем, аналізів, не дивлячись на складнощі ведення додаткового обліку та трудомісткість такої праці та не турбуючись про те, корисна така інформація чи ні. Отож, значення бухгалтерської інформації в управлінні підприємством, і в управлінні прибутком зокрема надзвичайно важливе.

Процес управління формуванням прибутку полягає в якісному аналізі прибутку підприємства в передплановому періоді та плануванні обсягів та оптимального складу формування та використання прибутку в планованому періоді.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «ЛІКТРАВИ»

2.1. Аналіз тенденцій розвитку ринку фітопрепаратів в Україні

Серед широкого асортименту лікарських засобів набувають популярності препарати, які мають природне походження, зокрема, рослинне. Ці засоби стають все більш популярними щороку. У розвинених країнах світу такі ліки займають значну частину фармацевтичного ринку. Наприклад, у США фітопрепарати складають близько 26% внутрішнього ринку лікарських засобів. У Німеччині близько 13% усіх зареєстрованих ліків є лікарськими засобами рослинного походження.

На українському ринку присутні значний асортимент лікарських засобів рослинного походження. Згідно з дослідженнями [7], українські лікарські препарати на основі рослин становлять близько 10% від усіх зареєстрованих препаратів, що схоже на відсоток у Німеччині. Зростання попиту на ліки рослинного походження серед споживачів пояснюється кількома факторами. До них належать низька кількість побічних ефектів, мала токсичність, присутність природних біологічно активних речовин, висока ефективність, а також успішний довгий досвід використання деяких з них у народній медицині.

Багатокомпонентні лікарські засоби рослинного походження (БЛЗРП) складають значну частку серед фітопрепаратів. На фармацевтичному ринку України було зареєстровано й успішно використовується понад 200 таких препаратів [3, 5]. Ці засоби набувають все більшої популярності в усьому світі через широкий спектр їх фармакологічної дії, низьку токсичність та можливість довготривалого використання [4, 8].

Для визначення структури внутрішнього ринку комплексних фітопрепаратів, щоб оцінити асортимент зареєстрованих в Україні таких засобів, їх походження за країнами-виробниками, різноманітність лікарських форм, фармакотерапевтичні

групи та інші параметри.

Під час наших досліджень користувалися офіційним сайтом ДУ «Державний експертний центр» МОЗ України для аналізу зареєстрованих лікарських засобів. Після аналізу ринку багатокомпонентних фітопрепаратів ми визначили, що найбільш поширеними формами таких препаратів на українському ринку є сиропи, збори та капсули.

На рисунку 2.1 подано інформацію щодо частоти застосування різних лікарських форм багатокомпонентних фітопрепаратів, зареєстрованих на фармацевтичному ринку України.

Рис. 2.1. Структура фармацевтичного ринку багатокомпонентні лікарські засоби рослинного походження за лікарськими формами

Джерело: сформовано авторами[3]

Згідно із даними на рисунку 2.1, найдомінантнішою формою багатокомпонентних лікарських засобів рослинного походження за лікарськими формами є бальзами, що становлять 28,4% від загальної кількості лікарських засобів на фармацевтичному ринку нашої країни. Збори та капсули складають менший відсоток – відповідно 21,8% та 14,7%. Настоянки, бальзами, екстракти, рідини та розчини представлені в обсягах 8,0%, 6,2%, 4,9%, 4,4% та 3,1% відповідно [3].

Можна зазначити, що полікомпонентні фітопрепарати, зареєстровані в Україні, а також лікарські засоби, які містять синтетичні речовини, відрізняються великим різноманіттям лікарських форм за даними джерел [3, 5, 7].

Результати дослідження, спрямовані на вивчення структури ринку багатокомпонентних лікарських засобів рослинного походження за фармакотерапевтичними групами, показали, що кожен четвертий полікомпонентний фітопрепарат, присутній на внутрішньому ринку, відноситься до відхаркувальних засобів, складаючи 27,1% від усіх представлених засобів. Препарати, що тонізують центральну нервову систему, та седативні засоби займають друге та третє місця за частотою використання, становлячи відповідно 8,9% та 6,7% від усіх зареєстрованих в Україні багатокомпонентних лікарських засобів рослинного походження [3].

Інформація про розподіл лікарських засобів на внутрішньому фармацевтичному ринку за фармакотерапевтичними групами наведена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Структура вітчизняного фармацевтичного ринку багатокомпонентних лікарських засобів рослинного походження за фармакотерапевтичними групами

№	Фармакотерапевтичні групи	Частота використання в БЛЗРП (%)
1	2	3
1	Відхаркувальні засоби	27,1
2	Препарати, які «тонізують» центральну нервову систему	8,9
3	Седативні засоби	6,7
4	Різні біогенні препарати	6,2
5	Різні засоби, які стимулюють метаболічні процеси	5,8
6	Гомеопатичні засоби	5,3
7	Засоби, які гальмують утворення сечових конкрементів і полегшують їх виділення з сечею	4,9
8	Антисептичні препарати	4,9
9	Засоби, які стимулюють рецептори слизових оболонок, шкіри та підшкірних тканин	3,6
10	Жовчогінні засоби	3,1
11	Засоби, які стимулюють рецептори слизової оболонки кишечника	3,1
12	Гепатопротекторні засоби	2,7
13	Різні препарати, які мають протизапальну дію	2,7
14	В'язучі, обволікаючі та антацидні засоби	2,7
15	Ноотропні препарати	1,3
16	Препарати, які стимулюють процеси імунітету	1,3
17	Додаткові антидіабетичні засоби	0,8
18	Рослинні вітамінні препарати	0,8

Продовження табл. 2.1

1	2	3
19	Снодійні засоби	0,8
20	Анорексигенні засоби	0,4
21	Препарати, які застосовують для лікування онкологічних захворювань	0,4
22	Спазмолітичні засоби, які розслаблюють гладкі м'язи кровоносних судин, а також бронхів та інших внутрішніх органів	0,4
23	Ферментні препарати, які поліпшують процеси травлення	0,4

Джерело: сформовано на основі даних [3].

За даними у таблиці 2.1, окрім вже згаданих трьох фармакотерапевтичних груп препаратів, значну частку на ринку лікарських засобів займають такі категорії: біогенні препарати (6,2%), засоби, які стимулюють метаболічні процеси (5,8%), гомеопатичні засоби (5,3%), засоби, що гальмують утворення сечових каменів та полегшують їх виділення (4,9%), антисептичні засоби (4,9%) і так далі [3].

Розглядаючи інформацію про участь країн-виробників на фармацевтичному ринку багатокомпонентних лікарських засобів рослинного походження, важливо відзначити, що вітчизняні полікомпонентні препарати складають майже половину ринку – 45,7% [3].

На основі даних, представлених на рисунку 2.2, слід відзначити, що найбільший обсяг лікарських засобів, зареєстрованих в нашій країні, належить вітчизняним препаратам. На другому місці розташувалися препарати з Індії, які складають 12%, тоді як чеські, в'єтнамські та німецькі препарати мають відповідно 9,8%, 7,6% і 7,1% від загальної кількості [3].

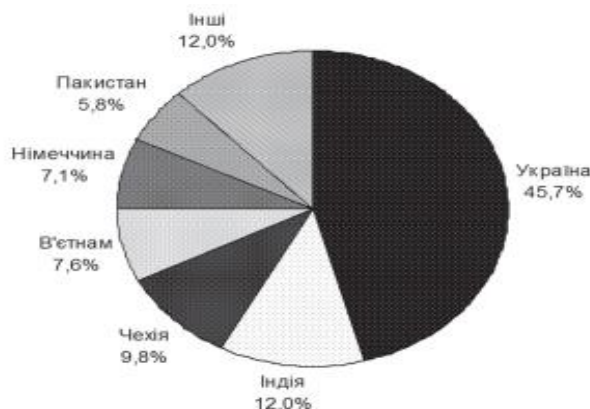

Рис. 2.2. Структура ринку БЛЗРП в Україні за країнами-виробниками

Результати аналізу національного ринку багатокомпонентних лікарських засобів рослинного походження, спрямованого на вивчення частоти використання рослинних компонентів, показали, що найбільш поширеними складовими полікомпонентних фітопрепаратів є м'ята перцева та солодка гола. Їхня частота використання в багатокомпонентних лікарських засобів рослинного походження складає відповідно 28,9% та 20,0% [3].

У таблиці 2.2 наведено інформацію щодо десяти найбільш поширених компонентів у лікарських засобах, зареєстрованих на фармацевтичному ринку України.

Окрім м'яти та солодки, серед популярних складових багатокомпонентних лікарських засобів рослинного походження також зустрічаються ромашка лікарська, деревій звичайний, звіробій, куркума, імбир, кропива дводомна та інші [3].

Таблиця 2.2

Частота використання рослинних компонентів у БЛЗРП, що зареєстровані на фармацевтичному ринку України

№	Рослинний компонент	Частота використання в БЛЗРП (%)
1	М'ята перцева (<i>Mentha piperita</i> L.)	28,9
2	Солодка гола (<i>Glycyrrhiza glabra</i> L.)	20,0
3	Ромашка лікарська (<i>Chamomilla recutita</i> L.)	16,0
4	Деревій звичайний (<i>Achillea millefolium</i> L.)	13,8
5	Звіробій звичайний (<i>Hypericum perforatum</i> L.)	12,0
6	Куркума довга (<i>Curcuma longa</i> L.)	10,7
7	Імбир справжній (<i>Zingiber offi cinale</i> Rosc.)	9,3
8	Кропива дводомна (<i>Urtica dioica</i> L.)	9,3
9	Валеріана лікарська (<i>Valeriana offi cinalis</i> L.)	9,3
10	Перець довгий (<i>Piper longum</i> L.)	8,4

Джерело: сформовано на основі даних [3]

Взагалі, асортимент зареєстрованих українських багатокомпонентних лікарських засобів рослинного походження вражає своєю різноманітністю, включаючи понад 300 видів лікарських рослинних сировин.

2.2. Діагностика фінансового стану ПрАТ «Ліктрави»

Історія цього підприємства починається з побудови калориферної сушки на базі Житомирської плантації лікарських рослин. Потім ця плантація стала основою для створення «Житомирської бази «Укрконтори Лекрастреста» при Міністерстві охорони здоров'я СРСР».

Згідно з наказами Міністерства охорони здоров'я СРСР та Всесоюзного об'єднання «Лекраспрома», ця база була перейменована та перетворена у «Житомирський завод по переробці лікарських рослин Всесоюзного об'єднання «Лекраспрома»».

Пізніше, у 1993 році, вона була перейменована на «Головне державне підприємство України по переробці лікарської рослинної сировини», а потім реорганізована у Закрите акціонерне товариство «Ліктрави», що згодом стало Приватним акціонерним товариством зі зміненою назвою на «Ліктрави».

Основним видом його діяльності є виробництво лікарських препаратів і засобів для зміцнення здоров'я на основі рослин.

ПрАТ «Ліктрави» базує свою стратегію на забезпеченні стабільності підприємства та добробуту своїх працівників. Ключовим пріоритетом для кожного співробітника є бездоганне виконання вимог системи управління якістю на виробництві конкурентоспроможної продукції.

Управління ПрАТ «Ліктрави» прагне підтримувати та зміцнювати репутацію підприємства як виробника продукції відповідної якості, що відповідає вимогам нормативних документів та потребам споживачів за доступними цінами.

Висока кваліфікація та підготовка персоналу, постійне оцінювання їхньої роботи, стимулювання якісної праці, особиста відповідальність керівництва і забезпечення якості лікарських препаратів – це гарантії виконання стратегії ПрАТ «Ліктрави».

Стабільність підприємства залежить від того, як правильно і ефективно використовуються фінансові ресурси для активів. Оцінка фінансового стану передбачає дослідження структури майна, джерел його формування та аналіз причин, що можуть призвести до змін у цьому стані.

розділом II							
Продовження табл. 2.4							
1	2	3	4	5	6	7	8
III. Поточні зобов'язання							
Короткострокові кредити банків	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	964,00	10,68	3158,00	23,54	2194,00	у 3 рази	12,86
Поточні зобов'язання за розрахунками:							
з бюджетом	127,00	1,41	239,00	1,78	112,00	у 1,8 рази	0,37
зі страхування	276,00	3,06	187,00	1,39	-89,00	67,75	-1,67
з оплати праці	666,00	0,07	484,00	3,61	-182,00	72,67	3,54
Інші поточні зобов'язання	25,00	0,28	20,00	0,15	-5,00	80,00	-0,13
Усього за розділом III	2078,00	23,03	4108,00	30,63	2030,00	у 1,9 рази	7,60
Баланс	9024,00	100,00	13413,00	100,00	4389,00	у 1,4 рази	–

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства.

Згідно з таблицею 2.4, нематеріальні активи на ПрАТ «Ліктрави» відсутні протягом аналізованого періоду. Основні засоби підприємства зросли на 700 тис. грн., що становить 13,84%. Оборотні активи в цей період демонструють тенденцію до збільшення: вартість запасів зменшилася на 61,54%, товари в 38,5 разів, дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги – в 2 рази, інша поточна заборгованість – на 3,86%. Грошові кошти скоротилися на 76,24%.

У структурі активів ПрАТ «Ліктрави» найбільшу частку складають товари, їхній обсяг збільшився на 225 тис. грн. Серед джерел формування майна підприємства, зареєстрований капітал відзначається стабільністю, складаючи 2555,0 тис. грн. Нерозподілений прибуток скоротився на 77,20%, що пов'язано зі збільшенням кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, майже утричі. Це свідчить про залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Зобов'язання ПрАТ «Ліктрави» на поточний період зросли на 2030 тис. грн., при цьому їх частка у загальній структурі капіталу зросла на 7,60%. Це вважається негативним явищем для підприємства.

Проаналізуємо показники ліквідності підприємства, які представлені у

таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Показники оцінки ліквідності та ділової активності ПрАТ «Ліктрави»

Показники	Нормативне значення	Роки			Відхилення 2022 р. до 2020 р., +/-
		2020	2021	2022	
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	≥ 1 , збільшення	1,73	3,39	2,76	1,03
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 – 0,8	1,36	1,59	1,46	0,10
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	≥ 0 , збільшення	0,18	0,10	0,01	-0,17
Частка оборотних засобів в активах	-	0,90	0,78	0,85	-0,05
Чистий оборотний капітал	≥ 0 , збільшення	6575,20	4957,00	7237,00	661,80
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	збільшення	4,57	4,05	10,11	5,54
Коефіцієнт завантаженості активів	зменшення	0,28	0,29	0,18	-0,10
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	збільшення	3,83	3,79	45,53	41,70

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Після проведеного аналізу виявлено, що у підприємства є значний запас ліквідності. Майже всі показники ліквідності знаходяться в межах нормативних значень. Загальний коефіцієнт покриття показує, на скільки грошових одиниць оборотних активів припадає на кожен грошову одиницю поточних зобов'язань. У всіх звітних періодах значення цього показника більше 1, що вказує на те, що підприємство може вчасно погасити свої зобов'язання. Коефіцієнт швидкої ліквідності показує здатність розрахуватися за поточними зобов'язаннями за рахунок грошових коштів і коштів в розрахунках.

У 2022 році значення показника швидкої ліквідності зросло на 0,10 пунктів порівняно з 2020 роком і становило 1,46, що перевищує нормативне значення не менше 0,5. Гроші є найбільш легко реалізовуваним активом серед оборотних, оскільки вони доступні для платежів і розрахунків негайно. Відношення грошових активів до поточних зобов'язань визначає коефіцієнт абсолютної ліквідності. Підприємство не має достатнього запасу абсолютної ліквідності, що вказує на низьке значення цього показника. У 2022 році відбулося зменшення цього показника на 0,17 пунктів, до 0,01, при нормативному значенні не менше 0,2.

Оцінка надійності цих показників ліквідності проводиться через аналіз важливості оборотних активів та їхніх окремих видів у структурі активів підприємства.

У 2022 році відбулося зменшення відсотка оборотних активів в загальній сумі активів підприємства на 0,05 пунктів порівняно зі стартовим 2020 роком. Це може бути ризиковою тенденцією, оскільки активи можуть бути малоактивними, що може призвести до нестачі оборотних активів для нормального функціонування підприємства.

Чистий оборотний капітал підприємства зрос на 661,80 одиниць у порівнянні з вихідним показником 2020 року. Це свідчить не лише про те, що компанія може покрити свої короткострокові зобов'язання, але й має додаткові ресурси для можливого розширення своєї діяльності.

Перевищення обсягу заборгованості перед кредиторами над сумою, що належить від дебіторів, свідчить про те, що ПрАТ «Ліктрави» використовує кредиторські кошти для фінансування своїх дебіторів, а решта грошових коштів використовується для інших операцій підприємства. Зниження коефіцієнта завантаженості на 0,10 пунктів у 2022 році порівняно з базовим показником 2020 року показує, скільки оборотних коштів припадає на кожен гривню реалізованої продукції.

Фінансова стійкість підприємства залежить від того, як розміщені його активи та від джерел, з яких вони формуються (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Показники оцінки фінансової стійкості ПрАТ «Ліктрави»

Показники	Нормативне значення	Роки			Відхилення 2022 р. до 2020 р., +/-
		2020	2021	2022	
1	2	3	4	5	6
1. Коефіцієнт автономії	$\geq 0,5$	0,44	0,75	0,68	0,24
2. Коефіцієнт фінансування (співвідношення залученого та власного капіталу)	≤ 1 , зменшення	1,27	0,31	0,45	-0,82
3. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$\geq 0,1$	0,37	0,68	0,62	0,25

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

4. Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	0,2 і менше	0,06	0,00	0,00	0,06
5. Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,5 і більше	0,94	1,00	1,00	0,06

Коефіцієнт автономії ПрАТ «Ліктрави» вказує на те, що частка активів, що належать власникам у загальній сумі активів, є невеликою і показує тенденцію до зростання, що свідчить про нестійкий фінансовий стан підприємства. Значна частина загальних активів відведена під запаси, що підтверджується коефіцієнтом забезпеченості власними оборотними засобами. Коефіцієнт поточних зобов'язань зріс на 0,06 пунктів у 2023 році порівняно з базовим показником 2020 року.

Проведений аналіз ключових показників економічної діяльності вказує на загальний позитивний тренд у зростанні обсягів доходів від продажу продукції, чистого прибутку, ефективності виробничої діяльності та результативності використання власних активів.

2.3. Оцінка системи управління формування фінансових результатів підприємства

Основним джерелом для аналізу формування фінансових результатів підприємства є баланс підприємства, який відображає всю його власність та зобов'язання. Активи – це цінні ресурси, належать підприємству та очікуються, що їх використання принесе економічні вигоди у майбутньому. Фінансовий результат підприємства суттєво впливає від того, наскільки ефективно та раціонально використовуються фінансові ресурси в активах. Через життєвий цикл підприємства структура та обсяг активів постійно змінюються.

Фінансове результатів підприємства сильно залежить від його фінансових ресурсів, їх джерел та способу їх використання. Велике значення для стабільності та незалежності підприємства має власний капітал. Кредитори та інвестори віддають перевагу великій частці власного капіталу, оскільки це зменшує фінансовий ризик та надає впевненість в поверненні їхніх інвестицій.

Ключовим аспектом фінансових результатів підприємства є його дослідження використання виробничих ресурсів включає в себе оцінку та аналіз використання основних матеріальних активів, оборотних коштів, ефективного використання робочої сили та інших ресурсів, що задіяні у виробничих процесах підприємства (2.7).

Таблиця 2.7

Показники використання ресурсів ПрАТ «Ліктрави»

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. до 2020 р., +/-
	2020	2021	2022	
Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	4891,60	1481,00	1761,50	-3130,10
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	9957,55	7035,00	9190,00	-767,55
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	380,00	385,00	395,00	15,00
Фондоозброєність	12,87	3,85	4,46	-8,41
Фондовіддача	1,12	2,12	2,89	1,77
Матеріаловіддача	1,34	1,61	0,12	-1,22
Матеріаломісткість	0,72	0,62	0,04	-0,68
Продуктивність праці, тис. грн./чол. (за оплатою праці)	143,14	116,92	158,37	15,23
Продуктивність праці, тис. грн./чол. (за чисельністю працівників)	6,47	4,20	5,00	-1,47
Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	1,37	0,99	1,70	0,33
Тривалість обороту оборотних засобів, днів	266,42	368,69	214,71	-55,71
Рентабельність використання основних і оборотних засобів, %	0,03	1,90	5,13	5,10
Середньорічна заробітна плата одного працівника, тис. грн.	22,14	27,86	31,65	9,51

Протягом 2020-2022 років середньорічна вартість основних засобів ПрАТ «Ліктрави» зменшилася на 3130,10 тисяч гривень, оборотні активи скоротилися на 767,55 тисяч гривень, тоді як середньооблікова кількість працівників зросла на 15 осіб. Це призвело до перевищення темпів зменшення вартості основних засобів над темпами зростання чисельності персоналу, що призвело до скорочення фондоозброєності на 8,41 пунктів в структурі.

З таблиці 2.7 видно, що за останні три роки фондовіддача на

ПрАТ «Ліктрави» зросла на 1,77 грн. Якщо у 2020 році 1 грн., вкладений у основні засоби, приносив 1,12 грн. доходу, то у 2022 році ця сума зросла до 2,12 грн. Незважаючи на це, показник фондівдачі залишається на високому рівні, вказуючи на ефективність використання основних виробничих ресурсів підприємства.

У 2022 році рівень матеріалівдачі на підприємстві склав 1,34 грн., що на 1,22 грн. менше, ніж у 2020 році. Це зумовило зниження показника матеріаломісткості на 0,68 пункти.

У 2022 році кожен працівник на ПрАТ «Ліктрави» приносив підприємству 5,00 тис. грн. доходу, що менше на 1,47 тис. грн. порівняно з 2020 роком. Це свідчить про спад продуктивності праці на підприємстві. Збільшення середньорічної оплати праці одного працівника на 15,23 тис. грн. у 2022 році стало одним з основних факторів мотивації для підвищення продуктивності праці.

У 2020 році рентабельність використання основних та оборотних засобів на ПрАТ «Ліктрави» становила лише 0,03%, що вказує на потенційну загрозу збитковості у господарській діяльності підприємства. Протягом періоду з 2020 по 2022 рік цей показник зрос на 5,10 пунктів.

Давайте розглянемо витрати та доходи ПрАТ «Ліктрави» у таблиці 2.8 за період 2020-2022 років для проведення аналізу.

Таблиця 2.8

Характеристика доходів та операційних витрат ПрАТ «Ліктрави»

Види доходів	Роки						Відхилення		
	2020		2021		2022		2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, -	%	пунктів стр-ри
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	54391,5	37,28	45016,00	37,01	62556,00	37,83	8164,50	115,01	0,55

Інші операційні доходи	37101,6	25,43	31601,00	25,98	40234,00	24,33	3132,40	108,44	-1,10
------------------------	---------	-------	----------	-------	----------	-------	---------	--------	-------

Продовження табл. 2.8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Разом чисті доходи	145884,6	100,00	121633,00	100,00	165346,00	100,00	19461,00	113,34	–
Матеріальні витрати	39169,4	74,62	27889,00	62,27	2572,00	11,71	-36597,4	6,57	-62,91
Витрати на оплату праці	8412,1	16,03	10726,00	23,95	12501,00	56,91	4088,90	у 1,4 рази	40,88
Відрахування на соціальні заходи	3001,1	5,72	3762,00	8,40	4382,00	19,95	1380,90	у 1,4 рази	14,23
Амортизація	402,8	0,77	321,00	0,72	318,00	1,45	-84,8	78,95	0,68
Інші операційні витрати	1503,1	2,86	2092,00	4,67	2192,00	9,98	688,9	у 1,4 рази	7,12
Разом витрати	52488,5	100,00	44790,00	100,00	21965,00	100,00	-30523,5	41,85	–

Аналізуючи показники надходжень підприємства за 2020-2022 роки, спостерігається позитивна тенденція до зростання цих показників. Наприклад, чистий дохід від реалізації продукції у 2022 році збільшився на 8164,50 тис. грн., що становить приблизно 15,01% більше, ніж у 2020 році. Інші операційні надходження також показали зростання на 8,44%. Загальний обсяг доходу ПрАТ «Ліктрави» підвищився на 19461,40 тис. грн., що становить приблизно 13,34%.

У порівнянні з 2020 роком, розмір матеріальних витрат у 2022 році зменшився на 93,43%, а їх структура в рамках загальних витрат скоротилася на 62,91 пункти. У той же час, обсяг витрат на оплату праці в 2022 році зросли у 1,4 рази відносно 2020 року.

Проте, згідно з даними з таблиці 3, рівень заробітної плати на підприємстві є низьким, що свідчить про недостатню кількість таких витрат. Тим не менш, спостережена динаміка у збільшенні цієї статті витрат є позитивною.

У 2022 році інші операційні витрати підприємства зросли в 1,4 рази порівняно з попереднім періодом.

Загалом, у структурі доходів підприємства в 2022 році найбільшу частку складає чистий дохід від реалізації продукції – 37,83% від загальних доходів. Щодо витрат, то витрати на оплату праці становлять 56,91% від загальних витрат у структурі витрат підприємства.

Щоб оцінити ефективність управління підприємством, важливо порівняти

отриманий прибуток зі зробленими витратами або активами, що гарантують його функціонування (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Показники оцінки ефективності господарської діяльності ПрАТ «Ліктрави»

Показники	Нормативне значення	Роки			Відхилення 2022 р. до 2020 р., +/-
		2020	2021	2022	
1. Рентабельність господарської діяльності	збільшення	0,90	1,04	3,14	2,24
2. Валова рентабельність (прибутковість) виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	збільшення	6,17	7,72	6,40	0,23
3. Чиста рентабельність виручки від реалізації продукції	збільшення	0,03	2,22	3,68	3,65
4. Рентабельність активів	збільшення	0,03	4,37	5,13	5,10
5. Рентабельність власного капіталу	збільшення	0,06	3,48	7,24	7,18

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства

В результаті порівняння 2022 та 2020 років видно зростання рентабельності діяльності підприємства на 2,24%. За останні три роки валова рентабельність ПрАТ «Ліктрави» зазнала зростання, вказуючи на підвищення ефективності у використанні виробничих витрат. У 2022 році цей показник склав 6,40%, перевищивши рівень 2020 року на 0,23%.

Чиста рентабельність від реалізації продукції на ПрАТ «Ліктрави» від 2020 до 2022 року зростає з 0,03% до 3,68%, що свідчить про значне підвищення комерційної ефективності. Це означає, що підприємство отримало прибуток в цьому періоді.

У 2020 році рентабельність активів на підприємстві була низькою, свідчаючи про неефективне використання ресурсів. Проте, в 2022 році спостерігалось зростання цього показника на 5,10%, що вказує на позитивні зрушення у використанні активів підприємства та покращення їхньої ефективності.

Рентабельність власного капіталу на підприємстві відзначалася зростанням на 7,18%, що свідчить про ефективне використання підприємством своїх власних

фінансових ресурсів.

Отже, висновки з аналізу показують, що в 2020 році підприємство мало втрати, але в 2022 році його фінансове становище покращилося, ставши прибутковим. Цей аналіз дозволяє виявити слабкі точки підприємства, визначити негативні фактори, що призвели до цього, та приймати правильні управлінські рішення для підвищення ефективності його фінансово-господарської діяльності.

Впорядкована структура підрозділів управління фінансовими результатами, взаємодія між ними та відповідне виконання функціональних обов'язків кожним співробітником підрозділу є ключовим для ефективного контролю над прибутком ПрАТ «Ліктрави». Робота підрозділів визначається конкретними вимогами та критеріями, спрямованими на управління прибутком, враховуючи поставлені завдання й цілі, а також їхні повноваження та обов'язки. Це необхідний елемент управлінського процесу контролю над прибутком кожного підрозділу та в цілому на рівні підприємства.

Досягнення цілей вимагає добре налагодженої системи управління прибутком на підприємстві, де основними складовими є контроль формування прибутку та управління його розподілом та використанням в ПрАТ «Ліктрави».

Ефективність системи управління прибутком у ПрАТ «Ліктрави» досягається через взаємодію та обмін інформацією між внутрішніми структурами та підрозділами. Вони відповідають за розробку та прийняття управлінських рішень щодо прибутку та несуть відповідальність за результати. Ця система відображається у загальній організаційній структурі управління, де підпорядкованість функцій та процедур поєднуються в єдину модель управління прибутком ПрАТ «Ліктрави».

Висновки до розділу 2

1. ПрАТ «Ліктрави» є нерентабельним, має дефіцит власного оборотного капіталу, що визначає його залежність від зовнішніх кредиторів, недостатній рівень фінансової стійкості, проблеми з можливістю до самофінансування та подальшого розвитку. За 2020-2022 роки вартість майна збільшилася на 5441798 тис. грн. або на 3,89 % порівняно з 2020 роком. За 2020-2022 роки відбулося зростання розміру власного капіталу підприємства на 1396178 тис. грн. чи на 21,16 % порівняно з 2020 роком

За 2020-2022 роки позиковий капітал підприємства зріс на 4045620 тис. грн. чи на 160,00 % порівняно з 2020 роком. Це відбулося за рахунок зростання довгострокових зобов'язань на 562744 тис. грн. чи на 69,47 % та поточних зобов'язань на 3482876 тис. грн. чи на 202,64 % порівняно з 2020 роком. При загальному нарощенні сукупного капіталу зменшився власний, що вказує на зниження фінансової незалежності підприємства.

2. Ефективність використання фінансових ресурсів підприємства характеризує недостатній рівень ділової активності ПрАТ «Ліктрави», що пов'язано із погіршенням ефективності використання запасів. Фінансові показники не завжди відповідають нормативним. Підприємство має втрати фінансової автономності, низький рівень робочого капіталу та високий ризик втрати підприємством у найближчий період фінансової самостійності у вирішенні господарських питань життєдіяльності. Однак, поточна ліквідність досягає нормативу характеризує проблемний стан платоспроможності.

Невиконання «золотого правила розвитку підприємства» в 2020-2022 роках, що вказує на досить низький рівень ділової активності ПрАТ «Ліктрави». При цьому, відмітимо, що в 2020 році у досліджуваного нами товариства спостерігалось виконання «золотого правила» розвитку, що є свідченням високого рівня ділової активності і як результат ефективного використання фінансового потенціалу господарюючого суб'єкта.

3. Реальний фінансовий стан підприємства є незадовільним. Показники забезпеченості підприємства джерелами формування основних засобів виробничими засобами (фондоозброєність та коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства) знизилися. Проведена оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства ПрАТ «Ліктрави» протягом 2018-2020 років визначила нераціональне їх використання. Так, зниження ефективності використання спостерігається в управлінні:

- 1) прибутком, про що свідчить збитковість товариства в 2020-2022 роках;
- 2) оборотними активами, оборотність яких в 2020-2022 роках, що уповільнилась, що призвело до потреби в додатковому залучення позикових коштів.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «ЛІКТРАВИ»

3.1. Обґрунтування заходів щодо підвищення ефективності формування фінансових результатів підприємства

Для підвищення ефективності формування фінансових результатів ПрАТ «Ліктрави» необхідно використовувати моделі управління прибутком, які включатимуть в себе етапи планування, прогнозування і контролю за формуванням, розподілом та використанням отриманого прибутку.

Планування прибутку означає створення сприятливих умов для підвищення рівня прибутків. Використання різноманітних методів планування, таких як метод прямого розрахунку, аналіз перекриття рентабельності, прогнозування рентабельності, оцінка перекриття ліквідності та інші, допомагає досягти цієї мети.

Прибуток формується через різні джерела, такі як дохід від реалізації продукції, продаж основних активів, а також з інших операцій, які не пов'язані з продажем товарів чи послуг.

Щоб підвищити прибутковість ПрАТ «Ліктрави», критично важливо визначити методику розподілу прибутку. Ця методика повинна мати певну послідовність або структуру:

1. Процес розподілу прибутку в ПрАТ «Ліктрави» розглядає наступні кроки:
2. Сплата всіх податків, зборів та обов'язкових платежів до державного бюджету і державних цільових фондів.
3. Отримання чистого прибутку, який залишився після сплати податків. Після цього відбувається погашення боргів та виплата відсотків за кредитами.
4. Розподіл коштів для виплати зарплати працівникам і керівництву.

5. Невикористані кошти переносяться на баланс як нерозподілений прибуток. Ці гроші можуть бути використані за рішенням власників для формування резервного фонду або для інвестиційних цілей.

Управління прибутком в ПрАТ «Ліктрави» нерозривно пов'язане з контролем над витратами. Витрати є важливою складовою вартості продукції, і від їх ефективного управління залежить розмір отриманого прибутку. Система управління витратами включає детальний облік і аналіз різних видів витрат, їхнє стандартизування та пошук можливостей для зменшення витрат на робочу силу, матеріали і фінансові ресурси.

Для підвищення прибутковості ПрАТ «Ліктрави» необхідно:

1. Розширювати асортимент продукції і покращувати її якість, що відкриє можливості для підвищення цін на товари і приверне більше споживачів.
2. Збільшувати обсяги виробництва і продажу, як основний спосіб збільшення прибутку.
3. Впроваджувати стимули для підвищення продуктивності праці, що сприятиме збільшенню ефективності виробництва.
4. Мінімізувати витрати на виробництво для зниження собівартості продукції.
5. Ефективно використовувати наявні ресурси та зменшувати непродуктивні витрати.
6. Запроваджувати систему управління витратами для контролю та оптимізації усіх витратних процесів.

Для удосконалення управління формування фінансових результатів на ПрАТ «Ліктрави» можна запропонувати наступні заходи.

1) вдосконалення підготовки персоналу для підвищення продуктивності праці. Мета – максимізація результатів при використанні трудових, матеріальних і фінансових ресурсів;

2) оптимізація збуту товарів для підвищення ефективності діяльності. Це включає прискорення обороту коштів та зменшення запасів, щоб швидше доставляти готову продукцію клієнтам;

3) мінімізація непродуктивних витрат через їх аналіз та планування;

4) поліпшення якості продукції для підвищення конкурентоспроможності. В сучасному конкурентному середовищі якість стає ключовим фактором успішної реалізації продукції. Підвищення якості є складним процесом, який потребує додаткових затрат, але заощадження на непродуктивних витратах сприяє успішному запровадженню цього заходу. Результатом буде збільшення обсягів продажів продукції і, відповідно, підвищення прибутковості підприємства.

4) використання передових механізованих та автоматизованих засобів для аналізу прибутку і рентабельності;

5) впровадження системи оперативного обліку витрат на підприємстві для всебічного контролю всіх витрат і ефективного використання власних ресурсів, що в свою чергу дозволить безпосередньо керувати прибутком компанії;

6) впровадження управління прибутками підприємств через утворення стабільної та прозорої податкової політики.

Впровадження цих запропонованих заходів для підвищення ефективності управління формування фінансових результатів сприятиме вдосконаленню процесів управління в сучасних умовах господарювання.

Для поліпшення роботи рекомендується створити фінансовий відділ, який включатиме планово-економічну службу, бухгалтерію та розрахунковий сектор.

Фінансовий відділ в ПрАТ «Ліктрави» буде самостійною структурною одиницею. Його керівник буде безпосередньо підзвітний керівництву підприємства, спільно несучи відповідальність за фінансову дисципліну та фінансовий стан підприємства, а також представлятиме організацію у фінансових, кредитних та інших фінансово-економічних установах.

Фінансова робота в ПрАТ «Ліктрави» включає процедури різного рівня складності та важливості. На першому рівні стоять завдання щодо прийняття фінансових рішень, орієнтованих на перспективи розвитку підприємства та його поточну діяльність. Також вони включають в себе приваблення джерел інвестицій та їхнє ефективне використання, а також визначення фінансової політики.

На другому рівні фінансові функції включають проведення розрахунків,

складання фінансової документації, формування звітності та інші аспекти фінансової діяльності.

Задачі першого рівня зазвичай вирішуються вищими керівниками управління, але частково можуть передаватися для вирішення на рівні нижчих підрозділів. Завдання другого рівня часто делегуються спеціалістам на відповідних посадах.

ПрАТ «Ліктрави» вибирає оптимальну форму організації фінансової роботи, враховуючи специфіку своєї діяльності, структуру управління та наявність територіально розподілених підрозділів, таких як філії чи представництва.

Організація фінансового управління в ПрАТ «Ліктрави» керується певними практичними принципами:

- Єдність цілей;
- Розумна ієрархія;
- Стабільність;
- Постійне вдосконалення;
- Пряме керівництво;
- Обсяг контролю;
- Порівняння та відповідність передбаченим повноваженням;
- Виключення та надання пріоритету завданням;
- Комбінування методів.

Основою організаційного механізму є структура управління, що об'єднує різні фінансові центри, встановлює внутрішні зв'язки та створює стійку систему взаємодії між структурними підрозділами та співробітниками апарату управління ПрАТ «Ліктрави».

Структура фінансового управління – це упорядкована система, яка визначає розподіл функцій та комунікацій між фінансовими підрозділами та працівниками апарату, організовує виконання завдань і визначає потоки інформації в управлінській структурі.

У сучасних умовах функції фінансової служби в ПрАТ «Ліктрави» включають наступні завдання:

1. Забезпечення вчасної виплати зобов'язань перед бюджетом, банками, постачальниками та працівниками підприємства.

2. Організація та контроль за розрахунками, що включає проведення фінансових трансакцій.

3. Керування фінансовими ресурсами та оптимізація фінансових процесів на підприємстві.

Організаційна структура, обов'язки та взаємодія всіх відділів фінансового підрозділу, їх взаємозв'язки з іншими аспектами управління в ПрАТ «Ліктрави» визначатимуться через установчі документи, зокрема Положення про фінансовий відділ.

Функції фінансової дирекції в ПрАТ «Ліктрави» охоплюватимуть наступне:

1. Забезпечення фінансування діяльності підприємства.
2. Розробка програми фінансового розвитку.
3. Встановлення інвестиційної стратегії.
4. Опрацювання кредитної політики.
5. Установлення бюджетів для всіх структурних підрозділів.
6. Розробка валютних стратегій та забезпечення валютної стабільності.
7. Фінансове планування і участь у формуванні бізнес-плану.
8. Здійснення платежів з постачальниками, підрядниками, банками, бюджетом.
9. Захист від фінансових ризиків через страхування.
10. Укладання трастових, лізингових та інших угод.
11. Аналіз фінансово-господарської та зовнішньоекономічної діяльності.
12. Ведення фінансового обліку та складання бухгалтерської звітності та інших фінансових документів.

3.2. Резерви підвищення ефективності управління формування фінансовим результатом підприємства

Резерви підвищення ефективності управління формування фінансовим результатом підприємства описують можливості підвищення прибутку за допомогою конкретних числових показників: збільшення обсягів продажу продукції підприємства за допомогою розширення його асортименту (плавлені та тверді сири), зменшення витрат на їх реалізацію, уникнення зовнішніх збитків та оптимізація структури цих послуг. Резерви виявляються під час планування та в ході його виконання. Оцінка резервів збільшення прибутку базується на науково обґрунтованих методиках їх обчислення, активації та реалізації. Цей процес включає три етапи: аналітичний, організаційний і функціональний.

Головними факторами, які впливатимуть на зміну прибутку ПрАТ «Ліктрави» у період з 2023 по 2025 рік, є:

1. Підвищення обсягів продажу продукції ПрАТ «Ліктрави» при високому відносному значенні постійних витрат у їх виробництві призведе до ще більшого росту прибутку через зниження частки постійних витрат, які припадають на кожен одиницю виробленого продукту.

2. Під час високих темпів інфляції, підвищення прибутку можна здійснити через зростання цін на товари або послуги, що є одним з факторів впливу на підвищення доходів.

3. Зниження собівартості виробництва продукції досягається за рахунок зменшення витрат без впливу на якість, завдяки більш ефективному контролю і управлінню рівнем витрат.

4. Оновлення асортименту продукції, що пропонується споживачам.

Запаси для збільшення загального прибутку визначаються для кожної категорії одиниці продукції. Основними джерелами цих запасів є збільшення обсягу продажу продукції, зниження їх витрат, а також підвищення якості виробництва продукції в період від 2023 до 2025 років на підприємстві ПрАТ «Ліктрави» (рис. 3.1).

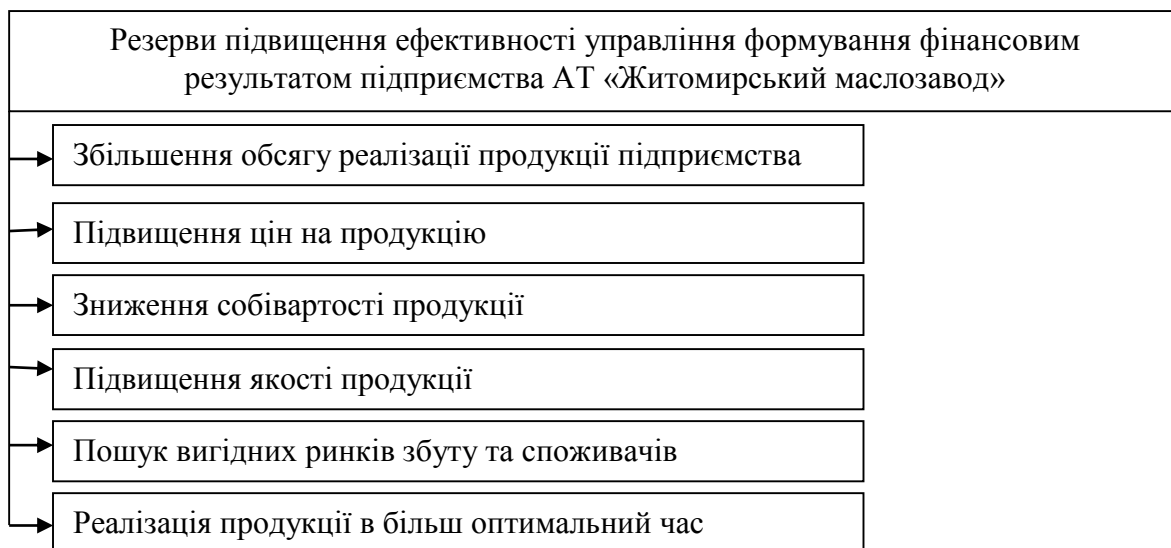

Рис. 3.1. Блок-схема підрахунку резервів збільшення прибутку від реалізації товарів ПрАТ «Ліктрави»

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Для постійного зростання прибутку важливо пошукати та використовувати невикористані можливості його збільшення, відомі як резерви зростання. Резерви – це конкретні кількісні можливості. Вони виявляються під час планування та реалізації бізнесу. Визначення резервів для підвищення ефективності управління формування фінансових результатів підприємства базується на науково обґрунтованій методиці розробки заходів для їх активізації.

Процес виявлення резервів передбачає 2 етапи:

1 Етап аналітичний – це стадія, коли виявляють та оцінюють кількісно потенційні можливості для покращення.

2. Функціональний – це етап практичної реалізації заходів та контролю їх виконання.

Резерви підвищення ефективності управління формування фінансових результатів в АТ «Житомирський маслозавод» може мати наступні джерела:

1. Збільшення обсягів реалізації продукції.
2. Зниження собівартості продукції.
3. Ефективне використання коштів на оплату праці працівників.

4. Використання новітніх досягнень науково-технічного прогресу, що призводить до підвищення продуктивності праці.

Ще одним важливим напрямком для пошуку потенційних можливостей підвищення прибутку є зменшення собівартості та оптимізація витрат на виробництво продукції.

Економія на витратах на працю може бути досягнута шляхом впровадження таких заходів, як підвищення продуктивності праці та зменшення трудомісткості, скорочення витрат за понаднормові години праці, виплати за щоденні та внутрішньозмінні перерви тощо.

Оцінка зростання прибутку внаслідок виявлених можливостей зниження собівартості може бути виконана через такі напрями:

1. Впровадження організаційно-технічних заходів може призвести до економії протягом 12 місяців після повного впровадження цих ініціатив.

2. Зменшення кількості працівників може призвести до економії за кількома напрямками через такі аспекти: підвищення продуктивності праці, що може сприяти збільшенню обсягу реалізації продукції при меншій кількості працівників; зміну рівня трудомісткості у виробництві продукції; ефективніше використання робочого часу, що може призвести до більш повного використання робочого часу.

3. Впровадження досягнень науково-технічного прогресу може забезпечити економію на витрати оплати праці через зменшення трудомісткості.

4. Зменшення прямих матеріальних витрат передбачає зниження витрат на конкретні матеріали, що також є потенційним резервом для збільшення прибутку.

5. Зменшення умовно-постійних витрат може стати джерелом зростання прибутку підприємства.

6. Підвищення якості продукції може також стати фактором підвищення прибутковості.

Таким чином, основні резерви підвищення ефективності управління формування фінансовим результатом підприємства є наступними: збільшення обсягів продажів, зростання цін, зниження собівартості на виробництво продукції та оновлення асортименту продукції.

3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів

Необхідність підвищення результативності інноваційної діяльності для ПрАТ «Ліктрави» виправдовується тим, що впровадження нового фінансового відділу має довгострокову стратегічну важливість. Початкові інвестиції у цей напрямок складають значну частину загальних витрат підприємства, а ефект від таких інновацій виявляється на протязі тривалого періоду. Тому оцінка ефективності впровадження фінансового відділу повинна базуватися на інвестиційних розрахунках і засновуватися на відомих методиках та показниках оцінки вкладень.

Важливо відзначити, що оптимальне функціонування фінансового відділу передбачає його пряме підпорядкування керівництву підприємства. Це сприяє забезпеченню прозорості та незалежності у виконанні завдань спеціалістами фінансового відділу від інших структурних підрозділів організації.

Підтримка кількісного складу спеціалістів у фінансовому відділі нашого підприємства базувалася на методології, яка передбачає використання методу Розенкранця:

$$Ч = \sum_{i=1}^n (m_i t_i / T) \times K_{прч} \quad (3.1)$$

Кількість спеціалістів у підрозділі визначається відповідно до методу Розенкранця, де n представляє кількість видів робіт, що визначають завантаження підрозділу. Середня кількість дій в межах певного виду робіт за встановлений період позначена як m_i . Час, потрібний для виконання однієї дії в межах цього виду робіт, позначений як t_i . T означає робочий час одного співробітника за певний період, відповідно до умов трудового договору чи контракту, тоді як $K_{прч}$ коефіцієнт відображає необхідний розподіл часу.

Для визначення необхідної кількості співробітників в фінансовому відділі ПрАТ «Ліктрави» було проведено опитування фахівців з бухата економічного відділів підприємства. У ході опитування пропонувався стандартний перелік

управлінських та організаційних завдань для фахівців інноваційного відділу, які є доцільними та необхідними в умовах надання послуг компанії.

Спеціалісти здійснювали аналіз для визначення обсягу робіт, пов'язаних з управлінням та організацією, які виконують фахівці фінансового відділу, а також визначали час, потрібний для їх виконання.

Зазвичай, коефіцієнт необхідного розподілу часу, встановлюється у межах, що вказані у таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Розподіл часу на ПрАТ «Ліктрави»

Показник	
Коефіцієнт, що враховує витрати на додаткові роботи	1,3
Коефіцієнт, що враховує витрати часу на відпочинок співробітників	1,12
Коефіцієнт перерахування явочної чисельності в облікову	1,1
Коефіцієнт необхідного розподілу часу (Кнрч)	1,6

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Враховуючи те, що адміністративно-управлінський персонал ПрАТ «Ліктрави» працює 8 годин на день, номінальний робочий час одного фахівця складає 240 робочих днів або 1920 годин на рік. За допомогою формули Розенкранця було визначено кількість працівників у фінансовому відділі на основі отриманих даних.

$$Ч = (2941/1920) \times 1,6 = 2,5 \approx 3 \text{ чол.}$$

На основі аналізу було встановлено, які фахівці складають фінансовий відділ на цьому підприємстві: керівник відділу фінансів, спеціаліст із фінансів та фахівець з бюджетування.

Управлінська структура фінансового відділу ПрАТ «Ліктрави» показана на рис. 3.2.

Результати дослідження підтвердили доцільність створення фінансового відділу. Формування фінансового відділу на ПрАТ «Ліктрави» вимагає реалізації таких заходів:

1. Пошук кваліфікованих кадрів у всіх рівнях професійної компетентності.
2. Залучення керівництва підприємства до позитивного вирішення проблем, пов'язаних з якістю роботи інноваційного відділу та його продуктивністю.

3. Створення відповідної організаційної структури для управління інноваціями на підприємстві.

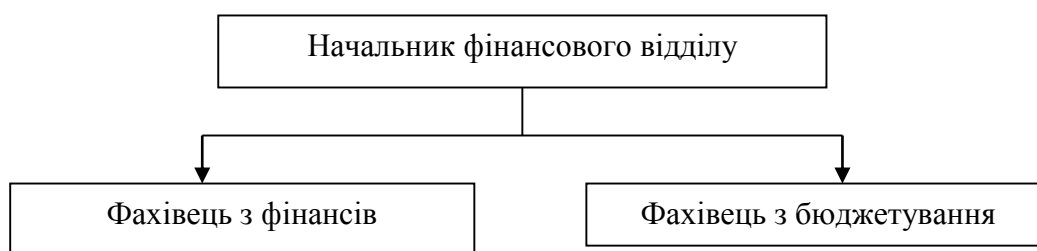

Рис. 3.5. Управлінська структура фінансового відділу ПрАТ «Ліктрави»

Співробітники ПрАТ «Ліктрави», відповідальні за фінансову діяльність, повинні чітко визначити свої обов'язки та нести відповідальність за результати своєї роботи. На даному етапі можемо оцінити доцільність впровадження цих пропозицій шляхом аналізу їхньої ефективності для ПрАТ «Ліктрави».

Економічна ефективність створення фінансового відділу визначається обсягом додаткового прибутку, отриманого внаслідок його створення та функціонування.

Формула для визначення річного економічного ефекту обчислюється таким чином:

$$E_{\text{я}} = (\Delta \text{П} - E_{\text{н}} K), \quad (3.2)$$

де $\Delta \text{П}$ – приріст прибутку за рахунок створення відділу, грн.;

K – питомі капіталовкладення на здійснення заходів, грн.;

$E_{\text{н}}$ – нормативний економічний коефіцієнт.

Давайте визначимо загальні витрати, які підприємство ПрАТ «Ліктрави» має понести при впровадженні фінансового відділу, що буде відповідальний за впровадження нововведень.

Це включає в себе витрати на придбання комп'ютерної техніки, а також необхідні витрати на програмне забезпечення (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Прогнозовані витрати, які планується витратити на придбання програмного забезпечення ПрАТ «Ліктрави»

Стаття витрат	Ціна, грн.
ПЗ Microsoft Windows 16 SP1 Home Basic 64-bit Ukrainian DVD OEM (F2C-00886)	1980,0
ПЗ Office 2016 Win32 Ukrainian CD	799,0
ПЗ AVAST 2016 for Android 12 mic.	216,0
Всього:	2995,0

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Згідно з таблицею 3.2, обчислено, що підприємство сподівається витратити 2995 гривень на закупівлю програмного забезпечення в магазині «Comfy».

Сума та розподіл прогнозованих витрат, передбачених для ПрАТ «Ліктрави» при утворенні фінансового відділу, надані в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Прогнозована структура витрат, яке понесе ПрАТ «Ліктрави» на створення фінансового відділу

Статті витрат	Грн.	%
Витрати на оплату праці	216000,0	83,91
Витрати на закупівлю меблів та комп'ютерної техніки	38420,0	14,93
Витрати на закупівлю програмного забезпечення	2995,0	1,16
Всього:	257415	100

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства.

Загальна сума витрат для ПрАТ «Ліктрави» становитиме 257415 грн. Основну частку цих витрат, а саме 83,91%, утворюватиме оплата праці працівникам фінансового відділу.

Для прогнозування доходів, які ПрАТ «Ліктрави» отримає від впровадження фінансового відділу, ми можемо використати результати досліджень М.Д. Виноградського, який провів аналіз ефективності запровадження нового відділу в Україні.

Впровадження фінансового відділу в організаційну структуру підприємства може призвести до збільшення обсягів доходів на 3-7%. Також, контроль за виконанням планів може сприяти зростанню доходів до 4%.

З усереднених показників зростання для ПрАТ «Ліктрави» – збільшення обсягів доходів при впровадженні фінансового відділу складе 4,5%, а зростання за рахунок контролю за виконанням планів – 2,5%. При розрахунку ми використаємо

дані про чистий дохід від реалізації підприємства за 2022 рік, який становив 62556 тисяч гривень.

$$62556 \times 4,5\% = 2815,02 \text{ тис. грн.}$$

$$62556 \times 2,5\% = 1563,90 \text{ тис. грн.}$$

За таблицею 3.4 наведено доходи, що виникають внаслідок створення фінансового відділу у ПрАТ «Ліктрави».

Таблиця 3.4

Прогнозовані доходи ПрАТ «Ліктрави» після створення фінансового відділу

Стаття доходів	%	Сума
Збільшення обсягів доходів, тис. грн.	4,5%	2815,02
Зростання доходу за рахунок контролю за виконанням планів, тис. грн.	2,5%	1563,90
Всього:		4378,92

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства.

За цими розрахунками видно, що в результаті впровадження інноваційного відділу підприємство отримає дохід у розмірі 4378,92 тис. грн. щорічно, завдяки збільшенню обсягів доходів і зниженню втрат.

За допомогою цього розрахунку ми прогнозуємо дохід від створення транспортного відділу на протязі 2018-2021 років. Ці дані представлені в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Прогнозовані доходи ПрАТ «Ліктрави» після створення фінансового відділу на 2024-2027 рр.

Стаття доходів	2024	2025	2026	2027
Збільшення обсягів доходів, тис. грн.	2815,02	2941,70	3074,07	3212,41
Зростання доходу за рахунок контролю за виконанням планів, тис. грн.	1563,90	1602,99	1643,07	1684,15
Всього:	4378,92	4544,69	4717,14	4896,56

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства.

Результати з таблиці вказують на те, що дохід компанії ПрАТ «Ліктрави» планується збільшуватись з кожним наступним роком, що вказує на доцільність впровадження фінансового відділу.

За цими розрахунками, ми прогнозуємо економічний ефект від впровадження фінансового відділу та загальний ефект, який підприємство ПрАТ «Ліктрави» отримає в процесі впровадження цього відділу.

Розрахунок економічної вигоди від впровадження фінансового відділу базується на формулі (3.6).

Таблиця 3.6

Економічний ефект від запровадження фінансового відділу на ПрАТ «Ліктрави»
на 2024 р.

Показник	Значення
Приріст прибутку, тис. грн.	4378,92
Питомі капіталовкладення, тис. грн.	257,41
Нормативний економічний коефіцієнт	0,4
Економічний ефект, тис. грн.	4121,51
Економічна ефективність, тис. грн.	17,01

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності підприємства

В результаті розрахунків було встановлено, що ПрАТ «Ліктрави» може очікувати додатковий прибуток у розмірі 4378,92 тис. грн. протягом року внаслідок впровадження цих пропозицій.

Отже, із проведених розрахунків стає очевидним, що завдяки впровадженню фінансового відділу, забезпеченню його ефективної роботи та покращенню фінансової діяльності, ПрАТ «Ліктрави» може очікувати додатковий економічний ефект у вигляді прибутку на рівні 4121,51 тис. грн.

Висновки до розділу 3

Отже, запропонований захід збільшить продуктивність роботи компанії на

17,01%, що підтверджує доцільність його впровадження. Ефективне функціонування фінансового відділу безпосередньо залежить від оптимізації потоків інформації в організації, що вимагає автоматизації нового відділу за допомогою сучасних інформаційних технологій.

Створення фінансового відділу на ПрАТ «Ліктрави» сприятиме оптимізації витрат і покращенню ефективного управління інноваціями.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження фінансово-економічних результатів діяльності ПрАТ «Ліктрави» в дипломній роботі були отримані наступні висновки:

1. Фінансовий результат – складне й багатогранне поняття. Одна з основних цілей діяльності підприємства – досягнення фінансового результату у формі прибутку. Цей показник визначає ефективність функціонування підприємства. Рівень фінансового результату впливає не тільки на життєздатність компанії, але й вказує на її рівень прибутковості, результативності та потенціал для зростання ключових економічних показників, таких як обсяг виробництва, реалізації та продуктивність праці. Крім цього, він відображає потенціал підприємства для стабільного розвитку.

2. Фінансовий аналіз підприємства спрямований на дослідження його фінансових ресурсів, їхнє походження та спрямування. Основна мета цього аналізу – надати об'єктивну оцінку фінансового стану підприємства та виявити потенційні можливості для підвищення ефективності формування та використання фінансових ресурсів. Щоб досягти цієї мети, можна використовувати різні методи аналізу.

3. Оцінка фінансових результатів є ключовою для забезпечення необхідної інформації для управлінських рішень. У процесі аналізу ефективності утворення та розподілу фінансових результатів застосовуються різноманітні методики. Для кращого розуміння аналізу фінансових результатів діяльності підприємства важливо вивчити різноманітні точки зору науковців та їхні методичні підходи.

4. Проаналізовано та узагальнено основні правові акти загального та спеціального спрямування, які надають бухгалтерам можливість відображати операції з формування та зміни статутного, додаткового, резервного, вилученого капіталу та інших його компонентів. Останні зміни в законодавстві стали важливим кроком у розвитку бухгалтерського обліку в Україні. Перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку потребує адекватного відображення власного капіталу в обліку та звітності, щоб забезпечити зрозумілість та корисність для користувачів та гармонізувати діючі національні стандарти з міжнародними.

5. Результати досліджень щодо структури ринку безлікарських засобів рослинного походження (БЛЗРП), зареєстрованих в Україні, вказують на таке:

Україна віддає перевагу деяким основним формам безлікарських засобів рослинного походження, таким як сиропи, збори та капсули, їх частка становить відповідно 24,8 %, 21,8 % та 14,7 %.

Безлікарські засоби рослинного походження, що продаються в Україні, частіше відносяться до таких груп: засоби для відхаркування, препарати для центральної нервової системи та седативні лікарські засоби.

З погляду країн-виробників, найбільша представленість на ринку БЛЗРП спостерігається від України, Індії, Чехії, В'єтнаму та Німеччини. Їх частка відповідно складає 45,7 %, 12,0 %, 9,8 %, 7,6 % та 7,1 %.

Основними складовими безлікарських засобів рослинного походження, що представлені на українському ринку, є м'ята перцева, солодка гірка, ромашка лікарська та деревій звичайний. Їх частка складає відповідно 28,9 %, 20,0 %, 16 % та 13,8 %.

6. Після проаналізування ключових показників підприємства виявлено позитивні тенденції у зростанні доходів від реалізації продукції, чистого прибутку, рентабельності виробничої діяльності та рентабельності використання власних активів. Виходячи із вивчення обсягів надходжень за 2020-2022 роки, спостерігається позитивна тенденція до зростання. Наприклад, у 2022 році чистий дохід від реалізації продукції зрос на 8164,50 тис. грн., що на 15,01% перевищує показник 2020 року. Інші операційні доходи також зросли на 8,44%. Загальний дохід ПрАТ «Ліктрави» підвищився на 19461,40 тис. грн., що становить 13,34% більше за вказаний період.

7. Після проведення аналізу фінансового стану ПрАТ «Ліктрави» можна зазначити, що підприємство виявляє стійку прибутковість та успішно управляє своїми витратами та зовнішніми зобов'язаннями. Коефіцієнт рентабельності від реалізації продукції показує тенденцію до зростання, що свідчить про підвищення прибутковості в цій сфері діяльності. Також спостерігається позитивна динаміка в рентабельності виробництва продукції, що свідчить про загальну прибутковість

діяльності підприємства. Проведені аналізи допомагають виокремити слабкі моменти, виявити негативні фактори та приймати ефективні управлінські рішення для поліпшення фінансово-господарської діяльності підприємства.

9. З метою удосконалення управління прибутком у ПрАТ «Ліктрави» пропонуються такі ініціативи:

Реалізація ефективної стратегії щодо підготовки персоналу.

Підвищення результативності відділу з продажу товарів.

Оптимізація непродуктивних витрат через їх раціоналізацію, планування та оцінку.

Підвищення якості виробництва.

Використання передових механізованих і автоматизованих засобів для аналізу прибутку та рентабельності.

Впровадження оперативної системи обліку витрат на підприємстві.

Упровадження стабільної та прозорої податкової політики у сфері управління прибутками. Впровадження цих заходів спрямовано на підвищення ефективності управління прибутком і дозволить удосконалити ведення господарської діяльності в сучасних умовах.

10. Створення відділу фінансової діяльності на ПрАТ «Ліктрави» сприятиме зменшенню витрат та покращенню управління інноваційними процесами. Під час розрахунку економічного ефекту від впровадження цього заходу ми отримали результат: ПрАТ «Ліктрави» очікує додатковий дохід у розмірі 4121,51 тис. грн..

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Батракова Т. І. Фінансова криза : причини, аналіз, шляхи виходу. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Випуск 10, частина 2. С. 143–146.
2. Брик С. В., Мадус Е. А. Особливості організації обліку, аудиту та аналізу доходів та витрат підприємства з метою формування його фінансового результату (прибутку). Журнал Київського університету ринкових відносин Економіка. Бізнес-адміністрування. Право. 2017. № 2. С. 279-290.
3. Бурлака С. М., Шушлякова О. В. Особливості визначення фінансових результатів діяльності підприємств. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/92.pdf>
4. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / Ф. Ф. Бутинець. Житомир : Рута, 2001. 672 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз: навч. посіб. / Ф.Ф. Бутинець. Житомир: Рута, 2003. 680 с.
6. Гайбура Ю.А. Моніторинг фінансових результатів: сутність і підходи. Причорноморські економічні студії. 2018. № 28(2). С. 101–105.
7. Глушко А. Д., Грачова А. О. Методичні засади аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Ефективна економіка. 2019. № 6. DOI: 10.32702/2307-21052019.6.34. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7106>.
8. Гнатишин Л. Б. Організаційні аспекти та процедура формування фінансової звітності. Modern Economics. 2017. №4. С 43-51.
9. Говоруха В. В., Васильєва В. Г. Облік фінансового результату діяльності підприємства та шляхи його вдосконалення. Науковий журнал «ЛЮГОС. Мистецтво наукової думки». 2018. №1. С. 36-38.
10. Губарик О. М. Облік фінансового результату діяльності підприємства та шляхи його вдосконалення. Глобальні та національні проблеми економіки. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Миколаїв, 2016. Вип. 14. С. 932-936.

11. Губарик О. М., Корінь А. М. Фінансовий облік в управлінні доходами і фінансовими результатами в діяльності підприємства. URL: <http://global-national.in.ua/archive/7-2015/172.pdf>
12. Дейнека О. В., Остапенко О. А. Сутність поняття «фінансовий результат» та особливості його формування. Молодіжн. наук. вісн. УАБС НБУ. Економічні науки, 2013. № 4. С. 17-25.
13. Дікань Л. В., Вороніна О. О. Фінансовий результат підприємств: теоретичні узагальнення та прикладний аналіз: Монографія. Харків : СПД ФО Лібуркіна Л. М., 2008. 92 с.
14. Жидеєва Л. І., Пінаєва К. О. Облік формування фінансових результатів та використання прибутку: проблеми та шляхи їх вирішення. Економіка і суспільство. 2017. Випуск №9. С. 1117-1122.
15. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник : навчальний посібник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. К. : Знання, 2010. 1072 с.
16. Іванченкова Л. В., Ткачук Г. О., Скляр Л. Б. Проблемні питання оцінки фінансових результатів діяльності сучасного підприємства. Бізнес-навігатор. 2019. Вип. 3-1. С. 84-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2019_31_19
17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : (893/4186) : [затверджено наказом Міністерства фінансів України №291 від 30.11.1999] // Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
18. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 24.10.2022).
19. Йолтухівська Т. В. Аналіз теоретичних підходів до визначення поняття «фінансовий результат». Вісник Економічні науки. 2015. № 2(2). С. 64–67. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_2\(2\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_2(2)_15)

20. Йолтухівська Т. В. Аналіз теоретичних підходів до визначення поняття «фінансовий результат». Вісник Економічні науки. 2015. № 2(2). С. 64–67. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_2\(2\)___15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_2(2)___15)
21. Йолтухівська Т.В. Аналіз теоретичних підходів до визначення поняття «фінансовий результат» / Т. В. Йолтухівська, В. Г. Лопатовський // Вісник Хмельницького національного університету. 2015. № 2, т. 2 С. 6467.
22. Карачарова К.А., Наливайко Л.В. Сутність та особливості управління фінансовим станом підприємства. Економічний аналіз. 2016 рік. Том 23. № 2. С. 126–130.
23. Концептуальна основа фінансової звітності від 01.09.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009#Text
24. Королюк Т. Цифрова трансформація інформаційних процесів: досвід вітчизняних підприємств. Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки: [матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (18 лютого 2021 р.)] / відп. ред. О.М. Павлова, К. В. Павлов, Л. В. Шостак, А. М. Лялюк. Луцьк, 2021. 565 с. С. 338-340.
25. Королюк Т., Кравчук Н., Карп І. Стан та тенденції розвитку організації документообігу в інформаційній системі управління підприємством. Галицький економічний вісник. 2020. Том 67. № 6. С. 79-89.
26. Королюк Т., Мазуренок О. Діджиталізація діяльності підприємств: тенденції, цифровий облік, перспективи. Галицький економічний вісник. 2021. Том 70. № 3. С. 59-70.
27. Королюк Т., Рапа Н. Діджиталізація документообігу на підприємстві: особливості сервісного забезпечення. Галицький економічний вісник. 2022. Том 75. № 2. С. 37-45.
28. Королюк Т., Рапа Н. Діджиталізація документообігу: законодавчі аспекти, переваги та недоліки, ефективність впровадження. Соціально-економічні проблеми і держава. 2021. Вип. 2 (25). С. 270-280. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ktmnev.pdf>

29. Кривенко Л.В. Соціально-економічні інструменти забезпечення сталого розвитку. Механізм регулювання економіки. 2011. № 2. С. 33–37.

30. Куслій В. О. Механізм формування фінансових результатів підприємств: зарубіжний досвід і вітчизняні особливості. Вісник ЖДТУ: Економіка, управління та адміністрування. 2016. Вип. 4(74). С. 24–34. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2015-4\(74\)-24-34](https://doi.org/10.26642/jen-2015-4(74)-24-34). URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/view/59625>

31. Куслій В. О. Сутність поняття «фінансового результату» як економічної категорії. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2014. Вип. 3. С. 194–199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2014_3_16

32. Куслій В. О. Сутність поняття «фінансового результату» як економічної категорії. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2014. Вип. 3. С. 194–199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2014_3_16

33. Кучеренко Т.Є. Облікова політика фінансової звітності в національних стандартах / Т.Є. Кучеренко // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2009. – № 9. – С. 16–25.

34. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=293536

35. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025

36. Міжнародні стандарти фінансової звітності від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення: 14.10.2022).

37. Нагорна І. В., Бондаренко В. О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. Ефективна економіка. 2021. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9577>

38. Назаренко О. В., Лукаш Р. В. Фінансові результати: сутність та особливості організації бухгалтерського обліку. Інвестиції: практика та досвід.

2018. №22. С.19-25. DOI: 10.32702/2306-6814.2018.22.19. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/22_2018/5.pdf

39. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

40. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Електронний ресурс] : [затверджено наказом Міністерства фінансів України № 290 від 29.11.1999] // Офіційний сайт Верховної ради України. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

41. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : [затверджено наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999] // Офіційний сайт Верховної ради України. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

42. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» [Електронний ресурс] : [затверджено наказом Міністерства фінансів України №353 від 28.12.2000] // Офіційний сайт Верховної ради України. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z004701#Text>

43. Одінцева Т.М., Невмержицька О.В., Чаус І.В. CVP-аналіз як інструмент управління фінансовими результатами підприємства. Фінансовий простір. 2013. № 1(9). С. 90–95.

44. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія) : навчальний посібник. – 2-е вид., доп. і перероб. К. : КНЕУ, 2002. – 240 с.

45. Партола А. С. Шляхи підвищення прибутковості підприємства. Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти. 2017. С. 679–684.

46. Патарідзе-Вишинська М.В. Визначення та облік фінансового результату: вітчизняний і зарубіжний досвід / М.В. Патарідзе-Вишинська // Формування ринкових відносин в Україні. 2016. №2. С. 25-37.

47. Погорєлова Т. В. Статистичний моніторинг фінансових результатів // Статистичні методи в управлінні розвитком регіону: монографія / за заг. ред. Підгорного А. З. Одеса, 2016. С. 84-99.
48. Погребняк А.Ю. Сутність складових елементів механізму антикризового управління на промисловому підприємстві / А.Ю. Погребняк // Економічний вісник НТУУ «КПІ». 2015 № 12. – С. 384383.
49. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами і доповненнями [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної ради України. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
50. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон (№ 996-14) : [прийнято Верховною Радою України 19.07.1999] // Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
51. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підручник / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 628 с.
52. Рета М. В., Пляка Г. О. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств. Вісник Національного технічного університету «ХПІ» : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес і ефективність виробництва. 2015. № 25 (1134). С. 25-34
53. Рзаєв Г. І., Драгочинська Д. О. Обліково-аналітичні процедури підтримки безпеки формування доходів, витрат і фінансових результатів. Вісник Хмельницького національного університету. 2019. № 1. С. 62-65.
54. Рзаєва Т. Г., Сереветник О. В. Фінансові результати та напрями їх аналізу за показниками фінансової звітності. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. № 3. С. 121-124.
55. Сіліна І.В., Хацер М.В. Управління фінансовим станом підприємства в кризових умовах. Економіка та держава. 2015. № 11. С. 85–88.
56. Скалюк Р. В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств / Р. В. Скалюк //

Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. 2010. Вип. 18(1). Економічні науки. С. 135–141.

57. Скалюк Р. В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств. Вісник Економічні науки. 2010. Вип. 18(1). С. 135–141. URL:

58. Скалюк Р.В. Аналітичні інструменти оптимізації управління фінансовими результатами промислових підприємств. Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. 2011. № 1(55). С. 277–279.

59. Соколова Л. В., Верясова Г. М., Соколов О. Є. Ретроспективний аналіз фінансових результатів функціонування суб'єктів господарювання України. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 31. С. 376-385. URL: https://openarchive.nure.ua/bitstream/document/9843/1/Sokolova_LV_Veriasova_GM_Sokolov_OE_2019_P_376-385.pdf

60. Соловйов І.О. Агромаркетинг: системна методологія, реалізація концепції : монографія. Херсон, Олди-плюс, 2008. 344 с. 9. Хамська Л.О. Статистичний щорічник Хмельницької області за 2019 рік. 2020. 475 с. URL : www.km.ukrstat.gov.ua.

61. Статистика: підручник / С. І. Пирожков та ін. Київ, 2020. 328 с.

62. Статистичне дослідження соціально-економічних і демографічних процесів: монографія / за заг. ред. Ольвінської Ю. О. Київ, 2021. 207 с.

63. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник / Н. М. Ткаченко. 5-е вид. допов. і перероб. К. : Алерта, 2011. 976 с.

64. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.

65. Фальченко О. О., Артеменко О. І. Особливості формування фінансових результатів. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Технічний прогрес та ефективність виробництва. 2015. № 26. С. 154-157

66. Ходарева О.О., Шульга Л.О. Функціонально-вартісний підхід до управлінської діяльності: аналіз і контроль складних систем. Економіка промисловості. 2011. № 1. С. 85–89.
67. Худолій Л. М. Теорія фінансів : навчально-методичний посібник / Л. М. Худолій. К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. 167 с.
68. Чебанова М. С. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / М. С. Чебанова, С. С. Василенко. К. : Академія, 2002. 671 с.
69. Чернецька О.В. Інструментарій системи управління фінансовими результатами аграрних підприємств. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Випуск 8 (2). С. 136–139.
70. Шевчук К. В., Бондарь В. І. Фінансові результати як економічна категорія та особливості відображення їх в обліку та звітності підприємства. Економічні науки: зб. наук. праць Луцького національного технічного університету. 2019. Вип. 16(61). С. 159-166. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2707-8701-2019-16/61-17>. URL: <http://oblik-i-finansy.lutskntu.com.ua/index.php/ekonomichni-nauky-oblik-i-finan/article/view/54/49> (дата звернення: 19.07.2022).
71. Шипіна С. Б. Сутність поняття «фінансові результати» як об'єкта бухгалтерського обліку. Вісник ЖДТУ. Економічні науки. 2012. № 1(59).
72. Школьник І. О., Боярко І. М., Дейнека О. В. та ін. Фінансовий аналіз навчальний посібник / За заг. ред. Школьник І.О. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 368 с.
73. Яворський А.А. Управління фінансовим станом підприємства в кризових умовах. Економіка і суспільство. 2016. Випуск 6. С. 242–248.
74. Яремко З. М. Безпека життєдіяльності : Навч. посіб. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 301 с.
75. Яріш П.М., Касьянова Ю.В. Методи проведення аналізу фінансових результатів діяльності організацій. Управління розвитком. 2013. № 4(144). С. 159–162.

ДОДАТКИ

